

*Kalaallisut atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit*

A: Anguniagassat paasissutissallu

Kalaallisut atuartitsinerup siunertaa

(Atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartitsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni § 5 tunngavigalugu.)

Atuartsinerup siunertaraa atuartut kalaallisut oqaatsinik allatanillu qularnaatsumik allanngorartumillu paasisinnaanngorlutik aamma erseqqissumik allanngorartumillu oqalussinnaasunngorlutik allassinnaanngorlutillu ilisimasaqalissasut piginnaasaqarlissasullu. Atuartsinerup atuartut sutigut tamatigut ilikkagassatigut tamatigoortumillu ilikkarniarnerminni qularnaatsumik oqaatsitigut oqariartaatsitigullu toqqammavissaminnik pigiliussaqaassasut qulakkiissavaa. Atuartsinerup atuartut maluginiakkatik aallaavigalugit oqalunnikkut oqaasertaqaanngitsunillu attaveqaqatiittarnernut malussarissusertik ineriartortissagaat aammattaaq peqataaffigissavaa. Atuartut kalaallit oqaasiisa sannai soorluttaarlu atuuffii ilisimasaqarfigilissavaat tassungalu ilisimaarinninertik ineriartortissallugu.

Imm. 2. Atuartsineq atuartut kinaassusaannik imminillu naleqassusaannik nukittorsaaqaataassaaq. Atuartsinerup atuartut misigisaqarnermut, naliliinnermut, qisuariarnermut isummerfiginninnermullu kiisalu misigissutsiminnik, misilittakkaminnik, ilisimasaminnik isummaminillu oqaatiginninnermut piumassusaat piginnaasaallu siuarsassavai. Atuartut oqaatsitigut ineriartornerminnik ilisimaarinninertik ineriartortissavaat aamma atuartsinerup atuartut ilikkariartornerinut akissussaaqataasinnaanermut piginnaasaqalersissavai.

Imm. 3. Atuartsinerup ilisimasamik misilittakkanillu ingerlatitseqqinnerni, suleqatigiinnerni inuillu akornanni iliuuseqaqatigiinnerni oqaatsit sakkuunerisa pingaassusaanik atuartut misigisaqarnissaat peqataaffigissavaa. Atuartsinerup atuartut namminneq inuillu allat atugaannik ilisimannilernissamat oqaatsit sakkutut atoqqullugit kajumissaassavai.

Imm. 4. Atuartut oqaatsit allakkiallu misigisaqarfiginerisigut ilisimasaqarfiginerisigullu oqaatsitigut kulturitigullu ataqatigiinnerup pingaassusaa sungiusimasaqarfigilissavaat. Atuartsinikkut atuartut kalaallit kulturiannik taassumalu kulturinik allanik ataqateqarneranik paasinninerat ineriartortinneqassapput. Atuartsinerup atuartut inuiaqatigiinni oqartussaaqataaffiusuni eqiingasutut soqutiginnittutullu inooqataanissamat ineriartornerat tapersersussavaa.

Siunertaq pillugu oqaaseqaatit

Atuartsissutip siunertaa sisamanut pingaaqatigiinnut immikkoortitigaavoq. Kalaallisut auartitaanermi nalunngisassatut pisinnaasassatullu pissarsiariniagassat tunngaviusut imm. 1-imi pineqarput, imm. 2-mi inuttut kinaassuseqarnermik imminillu naleqartinnerup nukittorsarneqarneri aammalu oqaatsit pillugit piginnaasatigut nammineq ineriartornermik misigisimasaqarnerit pineqarput, imm. 3-mi inuit akornanni oqaatsit sakkutut atorneqartarneri pineqarput kiisalu imm. 4-mi kultureqaqatigiinnerup oqaaseqaqatigiinnerullu pingaarutai pineqarlutik.

Atuartitsissutip atuarfimmi inissisimanagera

Kalaallisut atuartitsineq alloriarfinni ukioqatigiiaanilu tamani atuartitsissutaavoq.

Atuartunit amerlanerit kalaallit oqaasii oqaatsini ilitsoqqussaasussaapput taamattuunermik-kullu atuartup paasisimasaqassutsimigut nalunngisaqassutsimigullu ineriartorneranut qitiusus-saallutik.

Ilitsoqqussaralugu allatut oqaasillit kalaallit oqaasiinik ilinniartinneqarnissaat pingaartillugu, kalaallisut allamiut oqaasiisut atuartitsineq pillugu immikkut tapiliussaqqarpoq (takuum Tapilius-saq C2).

Oqaatsit kulturimut tarraapput kinaassutsimillu ineriartortitseqataallutik. Oqaatsinik pigin-naasaqqarnerup malitsigisarpaa kinaassutsimik kulturikkullu pigisamik paasinnissinnaalerneq aammalu tamanna tunuliaqutaralugu inuiaqatigiinnik allanik paasinnissinnaalernissamik pigin-naasaqalerneq.

Oqaatsit inunnit namminerisatut pigineqartut inunnut allanut attaveqaaqateqarniarnermi sak-kutut atorneqartarput atorneqarnermik-kullu ineriartortinneqartuarlutik. Meeqqat oqaaseqqareerlu-tik atualertarput oqaatsitillu peqateqarnerminni ineriartortittuartaarpat, taamatullu ineriartornermi atuartitaaneq pingaaruteqartorujussuuvuq.

Oqaatsit periutsit assigiinngitsorpasuit atorlugit nalunaarutitut atorneqartarput, atuarfimmilu atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni tamani tamatigoortumik atorneqarnissaminut periarfissaqartinneqartariaqarlutik.

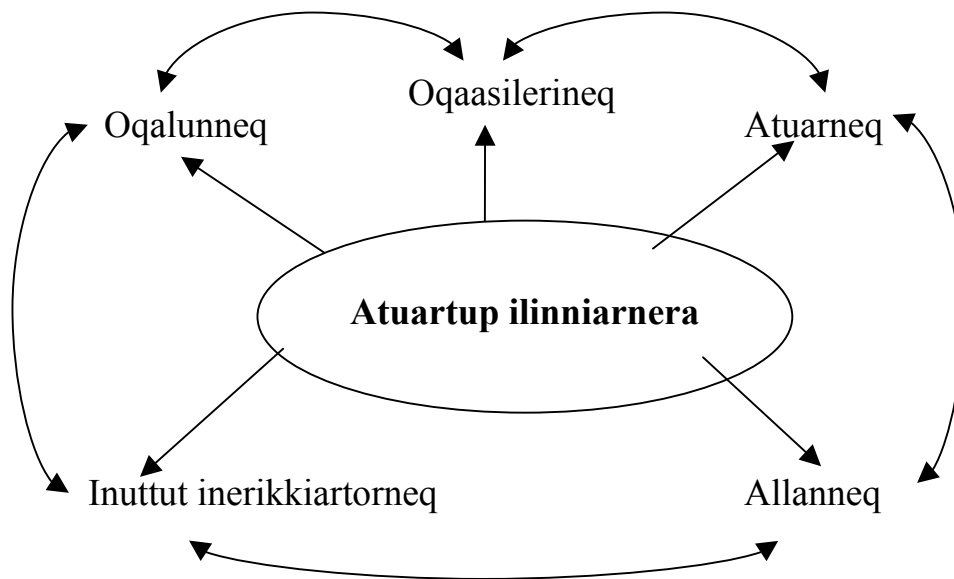
Oqaatsit ilinniartitsissutigineqarnerini atuakkiat, atuarneq kiisalu allanneq misigisassarsiorner-mut, oqaasertusarnermut, oqaatsinik atuinermut ilisimasassanullu ineriartortitsiner-mut ammaa-sussatsialaapput. Oqaloqatigiinnikkut allaqatigiinnikkullu atuartut isummersorsinnaalissapput isumaqalissallutillu taakkuninngalu oqaatiginnissinnaalissapput. Allannerup atuartoq sutigit ta-matigit oqaatsiminik, isumaliutersuutiminik ilikkakkaminillu takutitsisinnaalernissamut taama-tuttaarlu allannikkut inoqatiminut isumaliutersuutiminik paasisaminillu tunniussaqqarsinnaanis-samut periarfississavaa.

Ilikkagaqqarniarnermi isiginnittaatsit suleriaatsillu

Atuartut ilikkarniarnerminnut akisussaaqataassappata atuartitsiner-mi anguniakkat siunertallu erseqqissuullutillu nalorninaatsuusariaqarput. Ilikkagassatut anguniagassat atuartup piginnaasai pisariaqartitaalu aallaavigalugit atuartitsiner-mi aqqissuussinissamut ingerlatsinissamullu taa-maalillutik qitiupput.

Anguniagassat anguniarneqarnerini atuartoq ilinniartitsisorlu akisussaaqqatigiippat, taa-maakkalu atuartup ilikkarniarnera pitsaanerpaamik tapersorsornissaanut periutsinik assi-giinngitsunik periuseqarluni atuartitsinerup aqqissorneqarnissaa ilinniartitsisup akisussaaqqigaa.

Atuartitsineq aqqissorneqartariaqarpoq atuartoq atuartitsissutigineqartorlu aallaavigalugit, taamaaliornikkut atuartup inuttut inerikkiartornermini atuartitsissutigineqartumilu ineriartorner-mini piginnaasassaminik tamakkiisunik pissarsinissaa eqqarsaatigalugu.

Inuit assigiinngitsunik ilikkariaaseqarput. Pisariaqarpoq atuartitsinermi suleriaatsit atuartitse-riaatsillu assigiinngisitaartut nikerartullu inuup maluginiutaanik tamaginnik misigisaanillu aal-laavillit atorneqartarnissaat atuartut ataasiakkaat atuartinneqarnerminni annertunerpaamik angu-saqarsinnaaniassammata. Assigiinngitsunik periuseqarluni atuartitsinerup kingunerissavaa atuar-tut kaammattorneqarlutillu isumassarsisinneqarsinnaassammata inip atuartitsiviusup assigiinn-gissitaartumik nikerartitsiffiusinnaasumillu aaqqissorneqarnissaa.

Oqaloqatigiinnermi oqaloqatigeeriaatsit assigiinngisaat, atualeqqaarnermiillu oqalunneq oqa-loqatigiinnerlu atuartup killiffianiit inerikkiartortitassaavoq pingaarutilik. Kalaallisut atuartitsi-nermi pingaaruteqartut ilagilluinnarpaat atuartut ilinniartitsisumit pitsaasumik kiinnerfigineqarlu-tik oqaloqatigineqartarnissaat, atuartut oqaaseqarnerminni tusarnaarneqartarnissaat oqaatigini-a-gaannillu itisiliisitsinikkut paasiniaasarnissaq, oqaatiginiakkat oqaaseqatigiinnik ilivitsunik atuil-luni oqaloqatigineqartarnissaat kiisalu atuartut periarfissinneqarnissaat ilinniartinneqarlutillu oqaaseqatigiinnik ilivitsunik oqaaseqarnissamat.

Atuakkersornermi pingaaruteqarpoq atuakkamut sutigut tamatigut isummersornissaq, isum-mersuutillu oqallisiginissaat. Atuakkamik atuarnermik atuartut sutigut tamatigut pissarsiatik su-linerminni atornissaannut periarfissinneqartuassapput. Sunaluunniit atuagaq ilinniartitsisup atu-gassatut toqqakkani atuartunut siumungaaq ilisimareertariaqarjaa nassuiaatigereerlugulu soq taannarpiaq atorneqassanersoq.

Atuartunut aamma ilisimatereertariaqarpoq allariaatsit assigiinngitsut atorneqartarneri sunik siunertaqarnersut aamma allannermi suliap suna siunertarineraa. Pingaaruteqarpoq allannermi ingerlatseriaatsit soorlu allannermik ineriartortitsinerup immikkoortui atuarfimmi suliassatut ilinniartitsissutigineqartarnissaat angerlarsimaffimmi ilinniagassiissutigiginagit tamakkiisumik allannermi sakkussanik pigisaqartinnani allaaserisassaq imaluunniit allalluni suliassat kisimiillu-ni sularissallugit atuartunut ajornakusoortarmata.

Suleriaatsini assigiinngitsuni – oqaloqatigiinnermi, atuarnermi, allannermi aalajangersima-sumilluunniit suliaqarnermi - aammattaaq atuartut suliainnut atatillugu akunnerminni taperser-soqatigiinnissamik siunnersoqatigiinnissamillu ilikkagaqarnissaat pingaaruteqarpoq taamatuttaaq pingaaruteqarpoq atuartut ilinniartitsisullu tapersersoqatigiinnissaat suleqatigiinnissaallu.

Oqariartaaseq/ussat: “Tusakkat puiorneqartarput, takusat eqqaamaneqartarput, misigisat paasineqartarput.” kiisalu nassuiaataa: “Tigussaasunik timitaliilluni suliaqartilluni aamma atuartitsiner-mi pilersitsiffiusut ilaatinneqartillugit atuartunut ilikkarluarnarnerusarput,” atuartitsiner-mut pilersaarusiornermi eqqaamassallugit pingaaruteqartorujussuupput. Aammattaaq pilersaarusiornermi eqqaamareertariaqarpoq atuartitsinerup ingerlanneqarnerani atuartut kajuminnerat soqutiginnin-nerallu pilersinneqartarmat ataavartinneqartarlunilu.

Oqalunneq aamma tusarnaarneq

Atuartut oqalussinnaanermut piginnaasaqareerlutik atualertarput. Oqaatsinut alapernaannerat paasiniaanerallu ataavartumik kaammattorneqassaaq: Atuartut oqaatsit tusaassavaat, atuakkani atuassavaat, tusaasatik atuakkatillu atussavaat aamma oqaluuseralugillu allassavaat. Taamaalior-nermikkut oqaatsit isummamikkut allanngorartuartut aqqissugaanerallu eqqarsaatersorfigissa-vaat.

Tusarnaqqissaarneq, atuartut ilisimasariaqagaat, oqaloqatigiinnissamut tunngaviuvoq. Tusar-naarneq oqaloqatigiinnerlu taanna ullut tamaasa sungiusartariaqarpoq atuartut ataasiakkaat misi-gisaannik aqqusaarsimasaannillu oqaloqatiginerini.

Atuarneq

Atuarnerup siunertaraa misigisaqarnissaq ilikkagaqarnissarlu. Atuartut atuarnialeqqaarnerminniit atuarnermikkut pissarsisinnaanerannik misigitinneqarnissaat pingaaruteqarpoq taamaattumillu atuarneqarsinnaasunik assigiinngitsunik atuarnissamut periarfissinneqartariaqarput, soorlu atuakkanik, naqitaaqqianik, allagartalianik, nammineq allaaserisanik oqaatsinillu ataasiakkaanik il.il. Kiisalu pingaaruteqarpoq atuariaatsinik assigiinngitsunik atuartut pigiliussitinnissaat.

Atuartunut atuarnialeqqaanut nipituumik atuarneq ingerlanneqartassaaq atuffarissiar-tornerallu ilutigalugu nipaatumik atuarsinnaaleriartornerat pingartinneqarnerulissalluni. Atuar-nialeqqaarnermi ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaat killiffii malinnaaffigilluinnartariaqar-pai atuartunut ataasiakkanut anguniagassaliornermi ingerlariaqqiffissaq nalominannginneroqqul-lugu. Atuartut ullut tamaasa atuarnissaminnut periarfissaqartinneqartassapput, atuarnerlu ilinniar-titsisumit aqutamik imaluunniit aqutaanngitsumik, soorlu eqimattani ikittunnguanik inuttalinni ingerlanneqartarsinnaavoq, taamaaliornikkut atuartut ataasiakkaat atuarsinnaanermikkut ineri-ar-tornerat ilinniartitsisumit malinnaaniarfiginissaat ajornaannerussammata.

Atuartut oqaatsimikkut ineriartornerat atuarsinnaassusiallu ilutigalugu atuakkamik paasinnissin-naanissaannut sakkussaannik kiisalu atuakkanik atortussaminnik qinerlersinnaalernissaannut taakkunanngalu immikkoortiterisinnaanissaannut tunngaviusumik pigiliussitinneqarnissaat pisa-riaqarpoq.

Allanneq

Pingaartuuvoq atuartut misigissagaat oqaloqatigiinnerup, atuarnerup allannerullu imminnut ata-qatigiinnerisa pingaaruteqassusiat kiisalu allannerup periarfissarititarpasui paasissagaat. Atuar-tut atuarnialeqqaarnerminniilli allannikkut nalunaarsinnaanerup nuannissusia pingaaruteqassusia-lu misigisariaqarpaat allannikkullu nalunaarsinnaanerminnik ineriartortitsinissaminnut periarfis-sinneqartariaqarput. Ilinniartitsisup ileqqui - isumai qanorlu atuartitsinera - atuartup allannermik nuannarinnilernissaanut ineriartortitsineranullu pingaaruteqartupilussuupput. Atuartut ullut ta-maasa kalaallisut atuartitsiner-mi, atuartitsissutini allani kiisalu atuartitsissutini imminnut qanitar-riissuni ilikkagassatut anguniagassaqaqfigisaasa iluanni allannermik sungiusarnissaminnut periar-fissaqartinneqartariaqarput taamaattumillu aallaqqaataaniit allannermut periaatsinik pitsaasunik ineriartortitsinissaminnut tapersorsorneqartariaqarput ilaatigut allannermik ineriartortitsinermik periaaseq atorlugu:

Allannermik ineriartortitsineq

- Isumassarsiorfik: oqaatsinik allattuineq (brainstorming), katiterineq, paasiniaaneq, tunaarta-liorneq
- Allaqqaarneq – siunnersuut siulleg
- Allaqqaakkap imaata misissortinnera
- Aaqqissuineq kiisalu allaqqinneq – suli siunnersuut
- Allaqqitap misissortinnera – imaa, pingaartumik naqinnerit killiffilersuutillu isigalugit
- Inaarsaaneq, ilaatigut assitalersuineq
- Saqqummiineq
- Naliliineq

Isumassarsiorneq: Isumassarsiornermi periutsit assigiinngitsut atorneqarsinnaapput, eqqaama-sassarlu pingaarneq tassaavoq atuartup ilinniartitsisullu suleqatigiilluinnarnerisigut ingerlanne-qassammat.

Allaqaagaq, siunnersuut siulleg: Allanneq aallartinneqassaaq isumassarsiornermi eqqartorne-qartut tunngavigalugit.

Allaqaakkap imaata misissortinnera: Allaqaakkap imaa misissoqqaarneqassaaq taamaalio-reernermi aatsaat allannermi kukkunerit oqaaseqatigiillu aaqqissuunneqassapput. Allatap imari-saa pillugu oqaaseqaateqarnermi allattup imarititaa allariaasialu ataqqineqassapput taamaattumil-lu allannguutissatut naliliinerit pitsanngoriaatissatut siunnersuutaannaassallutik.

Aaqqissuineq, allaqqiineq inaarsaaneq: Atuartut sungiussitinneqassapput allattarissatigut su-liamik naammassillutik tunniussinnginnerini tamatigut misissuilluni nalilersorneqartarnissaan-nik; iluarsisariaqartut (imarisamikkut ilutsimikkullu) oqaloqatigiissutigereernerisigut aaqqissor-neqartassapput - atuartup allatamini saqqummiunniagai ataqquarlugit.

Saqqummiineq: Allattariarsorluni suliat saqqummiussat tamarmik siunertaqartarput periaatsillu assigiinngissitaartut atorlugit saqqummiunneqarsinnaallutik.

Inaarutaasumik naliliineq: Naggataasumik ilinniartitsisoq atuartorlu nalileeqatigiissapput, su-liami pitsanngoriaataasinnaasut oqallisigineqassapput misilittagarilikkat siunissami atorneqarsin-naanissaat tunaartaralugu.

Sulianik allattaaviit

Atuartitsinermi sulianik allattaaviit pinngitsoorneqarsinnaanngillat. Allattaaviit assigiinngitsut kusanarsaakkanik ungalulersorneqartariaqarput allatallu titartakkallu tamarmik ullulersorneqarta-riaqarlutik.

Allattaaviit

Atuartut atuartitsinermi atortussatut tapertassanik allattaaveqartinnissaat kaammattuutigisaria-qarpoq. Atuartut ilisimatinneqassapput qaquguluunniit taakkua piumasaminnik allattuiffigisin-naassagaat. Allattaaviit oqaatsinik ataasiakkaanik, oqaatsinik ilisimasariaqakkanik, oqaaseqati-giinnik, oqaluttuaaqqanik oqaluttualiaaqqanillu, tissisaarutininik, eqqoriagassanik, eqqarsaatersuu-tinik, titartakkanik, ilisimalikkanik allatassanilluunniit annertunerusunik il.il. allattuiffiusinnaas-sapput.

Allattaaveqarnerup pappiaqqat maangaannaakkat ataasiakkaat atuartup sukuluitsuuniarnera-nut pikallersaataasarnerat pinngitsoortittarpaa.

Pisunik allattaaviit (logbog)

Ullormiit ullormut imaluunniit sapaatip-akunnikkaartumik eqqaamasassanik ullormullu sulerisi-manernik naatsunnguamik allataqartarnissamut atugassiaapput. Logbogini allanneq sungiunne-qarserlugu atuartut ilinniartitsisoq peqatigalugu allatsinneqartassapput kingornalu ilinniartitsisoq minnerpaamik sapaatip-akunneranut marloriarluni allaqataasassaaq. Pisunik allattaaviit kukku-nersiorneqartassanngillat.

Allattaaviit inissilluarneqartarnissaat pisariaqarpoq atuartut namminneq qupperartagassarimma-tigit.

Portfolio (sulianik katersuiffik)

Atuartup sulineranik malittarinninnissamut sakkussaq. Iluartuussaaq atuartup suliaanut „inger-laartunut“ kiisalu atuartup suliaminut saqqummiukkumasaminut katersuivissaminik peqartinne-qarsinnaanera.

Portfolio iluaqutigalugu atuartup nammineq, ilinniartitsisoq imaluunniit angajoqqaat peqatigalu-git malinnaaffigisinnaavai

- pilersaarutit, anguniakkat
- ingerlatat/suliaqarnerit
- nammineq suliassanik naliliinerit assigiinngitsut
- sulianik inaarsaanerit
- sulianik nalilersuinerit
- oqaaseqaatit
- anguniagassat nutaat.

Ilanngullugu takuuk: ”*Portfolio Kalaallit Nunaanni – kopigassartalik (Portfolio i Grønland – kopieringsbog)*”, *Ilinniusiorfik 2002, af Heidi Cortzen, Pierre André Krogh, Oluf Ostermann, Beate Thunberg.*

Pilersaarusioner

Ukiumut pilersaarusionermini ilikkagassatut anguniagassat tunngavissani taakkununnгалu atatil-lugu atuartitseriaatsit atuartitsinernilu nalileeriaatsit sorliit siunertamut tulluunnerunersut ilinniar-titsisup eqqarsaatigilluartariaqarpai.

Atuartitsiffissap piffissamik killilieriikkap piareersarneqarnerani makkua eqqarsaatigisariaqar-put:

1. suut atuartut angussavaat ukua eqqarsaatigalugit:
 - ilikkagassatigut,
 - isumartaartornerminni,
 - sulerusussutsiminni,
 - inooqatigiinnermikkut ataqatigiinnerminni, kiisalu
 - suleriaatsiminni,
2. ilinniartitsisut allat tapersersuisinnaaneri aammalu ilinniartitsisoqatit allat qanoq suleqatigi-niarsinnaaneri,
3. anguniakkat qanoq iliornikkut anguneqarsinnaanersut paasiniarneqarsinnaaneri.

Sammisamik suliaqarneq

Assigiinngitsunik sammisaqartilluni atortussat allatat allataannngitsullu atortorineqartarput, soorlu: atuakkat, video-t (filmit, nipilersortunik takutitassiat, titartakkanik filmiliat il.il.), assilissat, ilisarnaatit, ussasaarutit, taalliat, eqqumiitsuliat, radiukkut tusarnaagassiat il.il. Sammisaqartilunilu suliarineqartussatut ilanngunneqartariaqarput makku:

- nassuiarnera
- oqaasertaanik nassuiaaneq
- oqaasilerineq
- ilikkariikkanik ilanngussineq/sanilliussineq
- allatap suunera (aalajangersimasumik allariaaseqarneq)
- allatap suuneranut (allariaatsimut) allamut allaqqiineq

Atuartitsissutininik akimuilluni atuartitsinerit

Piffissat ilaanni atuartitsissutissanik akimuilluni atuartitsissutissat taakkua allat ilikkagassatut anguniagassartaat taputartuullugit atuartitsinermik ingerlatsisarnissaq kaammattuutigineqarpoq. Atuartitsissutitut siunnersuut uunga ilikkagassatut pilersaarummut tapiliussaavoq (Tapiliussa C3).

Naliliisarneq

Atuartut sulinerat periutsit assigiinngitsut atorlugit ingerlaavartumik sulinerup ingerlanerani aammalu ingerlatsinerit/qulequttat/piffissalluunniit aalajangeriikkat naammassinerini nalilersortariaqarput. Suliassaq aallartitsinnagu anguniagassat suunersut taamatullu kingusinnerusukkut sutigit nalilernerqassanerlutik atuartut paasereersimasariaqarpaat.

Atuartuni nukarlerni ullormut suliassariuakkat, sammisat aammalu anguniagassaagallartut allatartarfissuarmut allatorneqartarsinnaapput piffissallu aalajangiussap naammassinerani angusat atuartunut eqqartortinneqassapput: Suna anguarput? Qanoq iliorluta ilikkagaqarpugut? Suut ingerlateqqissavagut?

Akullerni angajullernilu piffissami aalajangeriikkami ilikkartitassatut siunniussaagallartut, sulerinissamut suliassanullu pilersaarutit allaganngorlugit nivinngaarneqarsinnaapput nalilersorneqarlutillu assersuutigalugu piffissarititaasup qiteqqunnerani ingerlatsinerullu naammassinerani. Makkua apersuutigeqqunarput: Suut iluatsippat? Qanoq ingerlariaqqissaagut?

Inaarutaasumik naliliissagaanni sammisap aallartitsinnginnerani atuartut suliassat imasaanik tunaartassanillu allattuisseqqaartariaqarput. Allatukkat suleriaatsinik suleqatigiinnermillu naliliinermut peqataatillugit nalilersuinnermut tunngaviusinnaapput.

Atuartitsinermut atatillugu atuartut suliaat saqqummersinneqartariaqarput. Taamaattumik inimi atuartitsiviusumi – atuartitsinermi atortut nalinginnaasut saniatigut – qiutit, nipinneqquutit, kartonit, qalipaait il.il. tigussaajuartariaqarput.

Suliat saqqummersitat sapinngisamik qimerlooruminartuulluinnartariaqarput, taamaattumillu nivinngakkat allallu aserfallassimasut piaartumik iluarsarneqartariaqarput peerneqarlutilluunniit.

Ilikkagassatut pilersaarutit atorneqarnissaannut ilitsersuut

Ilikkagassatut pilersaarutit ataani takuneqarsinnaasutut ammukaartunut sisamanut inissitsiterneqarput.

<i>Ilikkagassatut anguniagassat</i>	<i>Atuartitsinissamut siunnersuutit</i>		<i>Naliliinissamut siunnersuutit</i>	<i>Atortussatut siunnersuutit</i>
Immikkoortut 1-miit 4-mut			Immikkoortut 1-miit 4-mut	
Ammukaartumi uaniipput pinngitsoorani atuartitsissutissami ilikkagassatut anguniagassat imikkoortunut sisamanut immikkoortitikkat:	Ammukaartumi uaniipput atuartitsinermi suliarineqarsinnaasut, atuartitsissutit atuartitseriaatsillu ilikkagassatut anguniagassanut ataasiakkaanut arlalinulluunniit tunngasuteqartut. Ilikkagassatut anguniagassat ataasiakkaat qanoq sammeneqarsinnaanerinit siunnersuutit maleruagassiatut siunnersuutaannaapput.	o o	o o	Ammukaartumi uaniipput atuartitsinermi atorussatut siunnersuutit – tamatumani eqqarsaatingeqarput atorussat atuartunit atorneqarsinnaasut ilinniartitsisumilul atorneqarsinnaasutut siunnersuutit. Siunnersuutit, atorussat sorliit sulinermi atorneqarsinnaanerinit maleruagassiatut siunnersuutaannaapput.
<ul style="list-style-type: none"> • Attaveqaaqatigiittarneq • Paasissutissanik katersineq • Kulturi aamma inuuniarnermi atugarititaasut • Iluarsartuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussineq 				

Ilikkagassatut anguniagassat

Ilikkagassatut anguniagassat, atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartitsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni allaqqapput. Taamaalilluni ilikkagassatut anguniagassat alloriarfiit atuartitsissutissallu siunertaattut nuna tamakkerlugu atuartitsisarnissap imarisaanik pinngitsoorani malitassatut naalakkersuisunit aalajangersagaapput.

Ilikkagassatut anguniagassat atuartitsinerup imasaanik aalajangiussiniarnermi aallaaviussapput, taamatullu atuartitsinermi atuartut pissarsiarisartagaasa nalilersorneqartarnerinut aallaaviussallutik.

Ilikkagassatut anguniagassat alloriarfiit pineqartut naammassinerini angusassatut nalunaarneqarput oqaaseqatigiinnillu aallaqqaasiutilinnik imaattunik: ” *Nukarliit atuarfianni atuartitaa-reernerminni ...-mi naatsorsuutigineqarpoq atuartut* ”-nik inarneqarlutik.

Alloriarfinni tamani ilikkagassatut anguniagassat sisamanngorlugit immikkoortiterneqarput:

- Attaveqaaqatigiittarneq
- Paasissutissanik katersineq
- Kulturi aamma inuuniarnermi atugassarititaasut
- Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussineq.

Immikkoortut immikkuullarilluinnartuunngillat, atuartitsissutissalli pineqarnerani imarisaasa tamarmiusut assigiingitsunit aallaaveqarluni qimerloorneqarsinnaaneraniq imaqarsinnaaneraniq lu paasinnittariaqarnertut isigisariaqarlutik. Taamaattumik immikkoortut taamatut tulleriarneqarsimanerisa ersiutiginnilaat tulleriarineq tamanna atuartitsissummut pingaarnersiunerussa-soq imaluunniit atuartitsissutissap ingerlanneqarnissaanik tulleriarinerulluni, ilikkagassatut anguniagassat tulluuttut immikkoortunit arlariinneersut tunngavigalugit ataatsimut isiginnilluni atuartitsineq ingerlaavartumik ingerlanneqartuassaaq.

Aammattaaq immikkoortut iluanni ilikkagassatut anguniagassat taamatut tulleriarneqarnerini ersersinniarneqanngilaq tulleriarineq taamaattoq atuartitsissummut pingaarnersiunerussa-soq imaluunniit atuartitsissutissami ajornarsiartuartaatsinissamik tulleriarinerulluni. Ilinniartitsisup piffissami ingerlatsiviusumi atuartut pisariaqartitaat soqutigisaallu aallaavigalugit oqimaqatigiissaarinermut tulleriarinernullu namminneq qinigassaraa.

Attaveqaqatigiittarneq

Oqaatsinik atuartitsinermi atuartunik oqaloqateqartarnissaq atuartut oqaasinik ineriartortitsiniarluni pingaaruteqarpoq. Atuartut oqaasertusarneruniarlugit aamma oqaatsinik pigiliussiarternerat siuarsartuarniarlugu oqaloqatigiinneq – oqaatsinik paasinninneq, tusarnaarnej, atuarneq allannerlu eqqarsaatigalugit – oqaatsinik ineriartortitsinermi sakuussaaq. Atuartut atualeqqaarnerminni atuartinneqarsinnaanngoreersimasarput, atuartitsinerlu aqqissorneqassaaq atuartut oqaatsitigut piginnaasaat tunngavigalugit kiisalu periaatsit atuartitsinermilu periutsit assigiingitsut atorlugit.

Paasissutissanik katersineq

Atuartut namminersuutigalugu paasissutissanik pissarsiorsinnaalernissaat anguniarneqarpoq. Ukiuni makkunani paasissutissarpasuit aviisitigut, fjernsynikkut, internetsikkut, piseqqusaarutitigut, video-kkut, dvd-tigut allatigullu takkussuuttuarput, paasissutissiiffiillu tamakkua atuartut atorsinnaallugillu qinerlerfigisinnaasariaqarpaat.

Kulturi aamma inuuniarnermi atugarititaasut

Nammineq kulturikkut tunulequttat tunngavigisallu paasinissaat pingaaruteqarpoq. Inuiaqatigiit tamarmik sumiiffiillu ataasiakkaat kuturikkut pisuussutaat uummaarissut tunngaviusumik aallaavigalugit sulisoqassaaq. Atuartitsinermi oqaluttuatoqqat oqalualaallu, sumiorpaluutit allallu paasinninnissamat pingaaruteqartut ilanngussorneqassapput. Nammineq kulturerisamik ilisimasaarneq tunngaviliissaaq kulturit allat paasisinnaanissaannut isummersorfigisinnaanissaannullu.

Iluarsartuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussineq

Atuartitsissutissanik ingerlaavartumik ineriartortitsisoqartuarpoq atuartitsinerup ingerlarnigani tamani atortussanik; tamakkulu imaraat atortut oqaatsinik pinnguaatiniit oqaatsit sannaat pillugit. Tunngaviusumik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussineq atuartut oqalunnermikkut, atuarsinnaanermikkut allassinnaanermikkullu oqallorissartuarnissaannut aallaaviusutut sulinermi sakkussaapput. Atuartut oqaatsitigut killiffii aallaavigalugit tamatigut sulisoqartariaqarpoq.

Atuartitsinermit siunnersuutit

Atuartitsinissamat periusaasut siunnersuutini atuartitsinermi periusaasinnaasut assigiingitsut aamma sammeneqarsinnaasut ilaatigullu atuartitsissutit naammassiat siunnersuutaapput ilikkagassatut anguniagassat anguniarneqarnerini atorneqarsinnaasut.

Ilikkagassatut anguniagassat atuartitsinermilu periusissatut siunnersuutit tamatigut illugiisitaanngillat. Ilikkagassatut anguniagassat ilaannut atuartitsinissamut siunnersuutit arlaqarput, ilaatigullu atuartitsinissamik siunnersuutit ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagassanut arlaqartunut tunngatinneqarlutik.

Atuartitsinissamut siunnersuutaasut tamakkiisuunngillat, paasisariaqarlutilli atuartitsinerup qanoq aaqqissorneqarsinnaanerani assersuutitut isumassarsiorfiusinnaasutullu.

Siuliani oqaatigineqareersutut ilikkagassatut anguniagassani nalunaarutigineqarpoq atuartut alloriarfinnik naammassinninnerminni sunik ilisimasassanik piginnaasassanillu pigiliussereersimanissaat. Atuartitsinissamik siunnersuutit ilusilersugaanermikkut alloriarfinni ataasiakkaani ukioqatigiinnut naapertuuttumik killilimmik nikerartinneqarput. Tamanna isumaqarpoq atuarfii ilinniartitsisullu ataasiakkaat alloriarfinni assigiinngitsuni atuartitsinermut namminneq pilersarsuortassasut atuartitsinerup ingerlarnga atuartut ukiuinut piginnaasaannullu naapertuuttunngorlugu. Erseqqissaatigineqassaaq siunnersuutit missingersersuutaannaammata, taamaattumillu ilinniartitsisup nammineerluinnarluni misilittakkani nalilersuutinilu tunngavigalugit nammineq suleriaasissani aalajangissammagu suleriaasissatut siunnersuutigineqartut malillugit, tigulaarinniffigalugit, naleqqussarlugit, ilaartorlugit imaluunniit allarluinnarnik taarserlugit.

Naliliinissamut siunnersuutit

Naliliinermi periusissatut siunnersuutaasut atuartitsinermi periusissatulli ilikkagassatut anguniagassat ilaannut naliliinissamik siunnersuutit arlaqarput, ilaatigullu naliliinissamik siunnersuutit ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagassanut arlaqartunut tunngatinneqarlutik ilusilersugaapput. Tulluuttuussaaq immikkoortuni tamani atuartitsinissamut periusissatut siunnersuutit naliliinissamullu periusissatut siunnersuutit tamaasa ilisimasaqarfigileraanni taakkualu suliasatut ataatsimoortutut isigigaanni.

Naliliinissamut siunnersuutit ataatsimut isiginnertut ilaatigut ilusilerneqarsimasinnaapput imaluunniit ilinniartitsissutissamut aalajangersimasumut ataatsimut / aalajangersimasulluunniit arlalinnut tunngatinneqarsinnaallutik. Tamatigullu ilikkagassatut anguniagassanut attuumassuteqarput.

Naliliinermut siunnersuusiami atuartup nammineq suliaminut suleqatigiillu ataatsimoorussamik suliaminnut naliliinissaannik kiisalu ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaat atuartullu tamarmik angusaannut naliliinissanut siunnersuutitaqarpoq.

Naliliinissamut siunnersuutit atuartitsinermi suleriaasissanut siunnersuutitulli missingersersuutaannaapput isumassarsiorfigineqarsinnaallutillu.

Atortussatut siunnersuutit

Atortussatut siunnersuutit aammattaaq siunnersuutaannartut isigineqartariaqarput. Atuartut nammineq atortoriumasatut siunniussaap sapinngisamik naatsorsuutigineqartariaqarput atortussanilli toqqaaneq ilinniartitsisup akisussaaffigaa ilikkagassatut anguniagassat atuartullu piginnaasaat tunngavigalugit. Atortussat tulluartut nalunaarsorneqarfiiniittut atuarfinneereerput (takuuk Atuartitsinermi atortussat allattorsimaffiat, Inerisaavik/Pilersuiffiup Ilinniuserfimmeersunik allattorsimaffiuta), Pilersuiffimmi Fælleskatalog atorlugu klasesætsinik atortussanillu allanik aamma FUI-katalogimi allaqqasut atortussat qimerloorumallugit atorniartoqarsinnaavoq, allat Atuakkiorfikoorlugit pisiarineqarsinnaapput sulilu allat internet-ikkut pissarsiarineqarsinnaallutik.

Tapiliussat

Ilikkagassatut pilersaarummut makkua tapiliunneqarput:

C1: Ilikkagassanut pilersaarummut tapiliut allaqqissaarneq pillugu

C2: Ilikkagassanut pilersaarummut tapiliut ilitsoqqussaralugu kalaallisut oqaasiliunngitsut kalaallisut atuartinneqartarnissaat pillugu

C3: Minnerni kalaallisut atuartitsinermi atuartitsissutit akimorlugit atuartitsissutitut siunnersuut.

Alloriarfinni tamani pingasuusuni kalaallisut atuartitsinermi ilikkagassat anguniagassat

Nukarliit atuarfianni	Akulliit atuarfianni	Angajulliit atuarfianni
atuartitaareernerminni attaveqqaqatigiittarnermi naatsorsuutigineqarpoq atuartut		
<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi saqqummiussisarnernilu oqaatiginiakkaminnik oqaatiginnisinnaassasut oqaatsinillu atuisinnaassasut • oqaluttuarlutik, pisuusaartitsillutik, taalliorlutik, isiginnaagassiorlutik, erinarsorlutik nipilersuutillu atorlugit akuttoqatigiissaaralutik oqaatiginiakkaminnik saqqummiussisinnaassasut • oqaluttuarnerminni isiginnaartitsinerminnilu iluaqutinik atortulersorinnaassasut • ajornartorsiutinik qaangiiniarnermut, aliikkusersoqatigiinnermi ilisimasanillu saqqummiussiniarnermi oqaatsit atorsinnaassagaat • tusarnaarluarsinnaassasut malitsigisaanillu paasisuttissanik apersuisinnaassasut, allat allataannik tusarnaarsinnaassasut oqaloqatigiisuteqarsinnaassasullu • allakkianik oqinnerusunik atuarsinnaassasut suleqatigiinnermi minnerusunik namminneq allataminnik atuffassisinnaallutik • atuakkamik tusakkamillu imaasa pingaarnersaanik oqaluttuareqqiisinnaassasut, allatallu tunngavigalugit isiginnaartitsisuusaarsinnaassasut • allakkiat nalunaariartaatsillu allat, soorlu assilissat, titartakkat, video-talittariinnillu titartakkat pillugit isummaminnik oqaatiginnisinnaassasut • misigisatik annikitsunik allaatigisinnaassagaat, kiisalu takorluukkat, assilissat aamma allaatigisanik atuarsimasaminnik, tusarsimasaminnik takusimasaminnillu tunngaveqarlutik allaatiginnisinnaassasut • piffissamik tulleriiarisunik oqaluttuarpalaartumillu kiisalu takorluukkianik, soorlu oqaluttuanik, soorlu oqaluttualianik oqalualaanillu allaatiginnisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi, oqallinnermi, saqqummiussinnermi oqaatiginniarnermilu oqaatsiminnik paasinartumik erseqqissumillu atuisinnaassasut • oqaluttuurtut, paasisutissiisutut, oqaluttuareqqiisutut, oqaaseqaateqartutut isummanillu saqqummiussisutut oqaatiginnisinnaassasut • takorluukkatik, misigissutsitik, eqqarsaatitik, misilittakkatik ilisimasatillu ataqatigiissumik oqaluinnarlutik saqqummiussinnaassagaat • aalajangersimasumik sammisaqarnermi projekteqarnermilu suliat saqqummiussinnaassagaat • attaveqarnermut/saqqummiinnermut iluaqutaasinnaasut, soorlu oqaatsinik ataasiakkaanik allattuineq planchialiornerlu, atorsinnaassagaat • ajornartorsiutinik qaangiiniarnermut, kimigiisernermut, aliikkusersuinnermut, isummanik tunngavilersuinnermut, ilisimasanik ingerlatiseqqinnermut sunniiniarnermullu oqaatsit atorsinnaassagaat kiisalu oqaatsit taalliorpalaartumik atorneqartarnerat ilisimasaqarfigisallugit • tusarnaarluarsinnaassasut taamaaliormikkullu paasiniaaqqissaarlutik nalilersuillutillu apeqquteqarsinnaassasut • atuakkiat aliikkutassianik imalinnik aamma aalajangersimasunik sammisalinnik nalorninatik naammaginartumillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut • atuffassisinnaassasut aamma namminneq allataminnik allallu allagaannik isiginnaartitserpalaartumik saqqummiussisinnaassasut • oqaluttuareqqiisumik, nassuiaatiginnittumik, oqaluttuussisumik, oqaaseqarfiginnittumik tunngavilersukkamillu isummanik paasisitsiniaasumik allassinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi oqallinnermilu oqaluinnarluni oqaatsinik qularnaatsumik, allanngorarluartumik isummanillu tunngavilersuisumik atuisinnaassasut • suliat ilusaat pissutsit suunerinut naleqqussakkat ilisimaaralugit saqqummiussinnaagaat ingerlateqqisinnaagaallu aamma qularnaatsumik namminersortumillu oqaatiginnisinnaassasut • takorluukkaminnik, misigissutiminnik, eqqarsaatiminnik misilittakkaminnik ilisimasaminnillu ataqatigiissumik tunaartalerluakkamillu oqaatiginnisinnaassasut • oqaloqatigiinnermi oqaluinnermilu allat oqaluinnarlutik saqqummiussinerini tusarnaarluarsinnaassasut ammasuullutik, paasiniaasuullutik nalilersuisuullutillu • allakkianik aliikkutassianik imalinnik aamma aalajangersimasunik sammisalinnik nalorninatik naammaginartumillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut • allakkiat atorlugit namminneq eqqarsarnerminnut namminnerlu siunertaminnut atuarneq atorsinnaassagaat • atuffassisinnaassasut aamma nammineq allallu allagaannik nassuiaarpalaartumik isiginnaartitserpalaartumillu oqaluttuareqqiisinnaassasut • oqaluttuareqqiinnermut, nassuiaanerut, oqaluttuarnerut, oqaaseqarfiginnertut, isummanik saqqummiussinertut qisuariarnerutillu allaatiginnisinnaassasut • takorluukkat, misigissutsit, eqqarsaatit, misilittakkat ilisimasat periarfissamut naleqqussakkanik ataqatigiissumik, nalorninaatsumik allanngorarluartumillu allaatigisinnaassagaat • tiguisussamut aalajangersimasumik kinaassusileriikkamut toqqarlutik allagaqarsinnaassasut

Nukarliit atuarfianni	Akulliit atuarfianni	Angajulliit atuarfianni
atuartitaareernerminni attaveqatigiittarnermi naatsorsuutigineqarpoq atuartut		
<ul style="list-style-type: none"> • titartaanikkut, pisunik allattaavinik allannikut nalunaarusiornikkullu allallutik ilisimatitsisinnaassasut • qarasaasiamik allassinnaallutillu titartaasinnaassapput e-mailinillu nassitsisinnaassallutik 	<ul style="list-style-type: none"> • ataqatigiissumik piffissamillu tullerriarinnittumik misigisaminnik, misilittakkaminnik, takorluukkaminnik, ilisimasaminnik misigisutsiminnillu allaatiginnissinnaassasut • takorluukkianik aamma aalajangersimasunik sammisalinnik, soorlu naalisakkanik, taallianik, isiginnaagassianik, allakkanik allannernik, naliliilluni saqqummiussanik, ullorsiuutinik, nalunaarusianik atua-gassianullu ilanngutassianik allas-sinnaassasut • allanneq allanut atatillugu, soorlu logbogini, allapallannerni nalunaarsuillunilu allattuinerne sakkutut ilisimallugu atorsinnaassagaat • allat allataat pillugit siunnersuisinnaassasut namminerlu allatatik pillugit siunnersortissinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • allannissap siunertaanut tulluarnerpaamik allatap suunissaanik; takorluukkiamik imaluunniit aalajangersi-masumik sammisalimmik, siunertalimmik aalajangiussisinnaassasut • allanneq isumalimmik utersaartitsisu-millu allanut atatillugu iluaqutitut, soorlu pisunik allattuinermi sukkasuumillu allattuinermi aamma pingaarnersiulluni allattuiner-mi atorsinnaassagaat • allat allagaat isummerfigalugit qisuariarfigisinnaassagaat, nammineq allatatik allanit oqaaseqarfigitissinnaassagaat taamaasiornernilu ilikkakka-tik sulinerminni equumaffigalugit a-torsinnaassagaat • nunarsuaq tamakkerlugu e-mailinik atuisinnaassasut aamma elektronisk-iusunik saqqummiussassalior-sinnaassallutik, soorlu internet-ikkut nittartakkanik

Nukarliit atuarfianni	Akulliit atuarfianni	Angajulliit atuarfianni
<i>paasissutissarsiornermi</i> naatsorsuutigineqarpoq atuartut		
<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniartarfimmik atuisinnaassasut atuakkanillu ujarlernerminni ikiortissinnaassallutik • paasissutissanik inuit allat ilisimasaannik, misilittagaannik oqalutuaannillu atuarfimmi atuarfiullu avataani katersuisinnaassasut • qarasaasiakkut programminik atuartitsissummut tunngasunik atuisinnaassasut • Internet-imi pisariunngitsunik ujarlersinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniartarfik namminersorlutik atorsinnaassagaat paasissutissanillu katersisinnaassallutik • qulequtaq aalajangersimasooq pillugu paasissutissanik tulluurtunik, soorlu atuakkanit, internet-imit, allani tusagassiuutinit aamma inunnit allanit katersisinnaassasut, immikkoortiterisinnaassasut atuisinnaassasullu • qarasaasiakkut programminik suliassanut aalajangersimasunut tunngasunik atuisinnaassasut • ordboginik, ujarlerfissanik paasissutissanillu allanik suliamut nalequttunik atuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • paasissutissiiffinnit paasissutissanik ujarlersinnaaneq, soorlu atuakkanik atorniartarfinni, toqqorsivinni internet-imilu kiisalu inuit allat aamma paasissutissat apeqquserlugit namminersuutigalugillu suliaqarnerminni atorsinnaassagaat • ordbogit quppersagartai imarisaalu tamaasa atorsinnaassagaat
<i>kulturip aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut</i> samminerini naatsorsuutigineqarpoq atuartut		
<ul style="list-style-type: none"> • allakkiat qangarnisat ullumikkut allakkianit allaanerusuteqartut ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit oqalualaavinik ilisimasaqassasut • kalaallit oqalualaavisa nunanilu allamiut oqaluttualiaasa assigiinn-gissutaat assigiiffiilu ilisimasaqarfigissagaat • allakkiat allatullu oqaatiginneriaatsit pillugit misigisatik paasinnittasertillu tunngavigalugit oqaloqatiginnissinnaassasut • Kalaallit Nunaanni assigiinngitsunik sumiorpaluuteqartoq taakkualu oqaluttuarisaanikkut tunuliaqtaat ilisimassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat piffissap ingerlanerani allanngoriartortarnerat kiisalu atuakkiap allanneqarnerata nalaani piffissami pisunik takutitsisarnera ilisimasaqarfigissagaat • oqaluinnarluni aamma allalluni oqaluttuarnerup immikkoorutaat, soorlu kalaallit aamma nunat allat oqaluttualiaataat, oqaluttuaat oqaluttuatoqataallu, ilisimasaqarfigissagaat • tussiutit, erinarsuutit taalliallu nutaanerit ilisimasaqarfigissagaat • sumiorpaluutit allat ilisarnaataat ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat piffissani assigiinngitsuni allanngoriartarnerat kiisalu atuakkiap piffissami allanneqarfini ersersittaraa ilisimassagaat • kalaallit oqaasiisa atuakkiasaalu oqaluttuarisaanermi taasassartaasa pingaarnersai ilisimasaqarfigissagaat kiisalu oqaatsit allakkiallu kulturimi inuiaqatigiinnilu pingaaruteqassusaannik ilisimaarisqaassasut • oqalunnerit allatallu tunngavimmikkut suussusii ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit, inuit allamiullu oqalualaavini, oqaluttualiaanni oqaluttuaataannilu oqaluttuariaatsit assigiinngitsut ilaatillugit imarisaat, ilusaat pingaarnersaallu ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit sumiorpaluutaat aamma Inuit oqaasii toqqakkat assigiinngitsut ilisimasaqarfigissagaat

Nukarliit atuarfianni	Akulliit atuarfianni	Angajulliit atuarfianni
<i>iluarsartuussamik oqaatsinik suliaqarnermi oqaatsinillu pigiliussiniarnermi</i> naatsorsuutigineqarpoq atuartut		
<ul style="list-style-type: none"> • allataminni oqaatsitik, oqaatsinik atuinertik oqaatsillu eqqortuunerat malugisinnaassagaat • atuarniarnermi tunngaviusumik periutsit assigiinngitsut atorsinnaassagaat • allakkiat oqaatiginninniutillu allat, soorlu assiliat, videot malittariinillu titartakkiat imaanni pingaarnersat, piffissat, piffiit pisullu pilugit oqaloqataasinnaassasut • oqaatsit sakkutut atorneqartarnerat tunngaviusumik ilisimasaqarfigisagaat atorsinnaassagaallu • oqaatsit oqalunnermi allannermilu atorneqartarnerisa assigiinngissaannik ilisimasaqassasut, aamma namminneq sumiorpaluutimik allallunilu oqaatsit assigiinngissutaat malugisinnaassagaat • oqalunnermi nipit atuuffii, soorlu naggateqatigiiaat taalluartaagassiallu kiisalu oqaatsinik pinnguaatit paasisimassagaat • nipinik misissuineq katiterinerlu sungiussimassagaat • naqinnerit nipaas, ilusaat atii atuuffiilu paasisimassagaat • oqaatsit avittarnerini periutsit sungiussimassagaat • nammineq allataminni oqaatsit atorneqakulanerit oqaatigineqarnerattut allassinnaassagaat • naqinnerit mikisut aamma angisuut taakkualu atuuffii paasisimassagaat • oqaatsit oqaatsinik ataasiakkaanik aamma oqaaseqatigiinnik sannaqarnerat ilisimasaqarfigisagaat, oqaatsillu sueneri ilisimassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • namminneq allataminni allallu allataanni oqaatsinik, oqaatsinik atu-inermik oqaatsillu eqqortuunerinik ilisimaarinnissasut • atuarniarnermi periutsit assigiinngitsut: pingaarnersiuneq, immikkoortukkaarineq, atuapallanneq paasiniaalluarlunilu atuarneq - ilisimallugillu atorsinnaassagaat • allat pingaarnersaanik attassisinnaassasut oqaasertaasa ataasigut titartuilluni nalunaarsuinikkut, imaqarnersiuinikkut naalisaanikkullu • imassanik katersisinnaassasut allaaserisassallu imassaanik najoqqutassiorsinnaassasut kiisalu isumasarsiamit naammassisaqarluni allaaserinnissinnaassasut • oqaatsit sakkutut pingaarutaat ilisimassagaat atorsinnaassagaallu • oqaatsit oqalunnarluni allallunilu atorneqartut immikkoortuataat assigiussusaallu paasisimasaqarfigisagaat • allat suleqatigalugit allatanik allatigullu oqaatiginneriaatsinik misissueqqissaarsinnaassasut, imaanik paasiniaasinnaassasut, sammivisiuisinnaassasut, nassuiaasinnaassasut, naliliisinnaassasut allatanillu nallersuussisinnaassasut • allat suleqatigalugit allatat oqaatiginneriaatsillu allatat suunerinik, pingaarnertut imaannik, attaveqatigiinnernik, sannaannik, oqaluttuartup inissisimaneramik, saqqummiunnerinik, inuttanik ilisarisitsinerinik, misissoqqissaarnerinik, nassuiarnerinik aamma avatangiisnik saqqummiinnerinik kiisalu sammisaannik nassuiaasinnaassasut • aliikkutassiat aamma aalajangersimasunik sammisallit iluini allatat suunerinik ilisimasaqassasut kiisalu oqaatsit, allatat suunerisa, imaasa aamma pissutsit qanoq issusiisa assersuutigalugu atuakkiat qangarnisaanerusut nutaaliaanerusullu, oqalualaat oqaluttuatoqqallu, taalliat, aalajangersimasumik sammisallit, allakkat assigiinngitsut ilusa-at, ussasaarutit takoqqusaarutillu ataqatigiissinnaanerinik ilisimasaqarnermik oqaatiginnissinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • nammineq allallu allakkianni oqaatsinik eqqorluartuutisineq oqaatsinillu atuilluarneq qularnatsumik isummerfigisinnaassagaat • atuarniermi periutsit assigiinngiaartut: siunertaq naapertorlugu pingaarnersiuneq, immikkoortukkaarineq, atuapallanneq paasiniaalluarlunilu atuarneq atorsinnaassagaat • allakkiap pingaarnersaanik naleqqunnerusoq naapertorlugu oqaasertanik ataasigut titartuinikkut nalunaarsuilluni, mindmappiliorluni, imaqarnersiulluni, oqaluttuareq-qiilluni allattuillunilu attassisinnaassasut • attaveqatigiinnerup siunertaanik angusiniarneranut iluaqutaasinnaasumik paasisutissanik katersisinnaassasut, ataatsimut suliamik isiginissinnaassasut imarisassamilu tunaartalorsinnaassasut • isumasarsiornermiit naammassiermut allanneq aqussinnaassagaat • namminneerlutik aamma allanik peqateqarlutik paasiniaaqqissaarnerit tunuliaqataralugit allakkianik nalunaariaatsinillu allanik nassuiaasinnaassasut, naliliisinnaassasut nallersuussisinnaassasullu • nammineerlutik aamma allanik peqateqarlutik allakkiat nalunaariaatsillu allat suussuiniik, attaveqateqarnerinik, sannaannik, oqaluttuartausa inissisimanerinik, saqqummiinnerinik, sammisaannik tunngaviinillu, oqaatsinik allariaatsinillu atuineramik kiisalu isumaannik nassuiaateqarsinnaassasut • kalaallit oqaasiisa ilusilersugaanerisa pingaarnersai, taggisit, oqaluu- tit, kinaassusersiutit, kingulleqqiutit, uparuartorniutit, oqaaseeqqat, oqaqqaarniutit aamma taggisit oqalutillu uiggiutaat kiisalu oqaaseqatigiit sannaat ilisimasaqarfigisagaat • allattaasitoq atorlugu allatat atuarsinnaassagaat aamma allattaasitoqqap aqqiussuusaanera ilisimasagaat

Nukarliit atuarfianni	Akulliit atuarfianni	Angajulliit atuarfianni
<i>iluarsartuussamik oqaatsinik suliaqarnermi oqaatsinillu pigiliussiniarnermi</i> naatsorsuutigineqarpoq atuartut		
	<ul style="list-style-type: none"> • oqaatsit avinneqartarneranni malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat • killiffilersuutit pillugit malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat • taggisit oqaluutillu ilisarnaataat isumaqartillugu: nagguiit, uiggiutit oqaatsillu naggataat, oqaaseqatigiillu sannaat ilisimasaqarfigissagaat • kingulleqqiutit, kinaassusersiutit, uparuartorniutit kisitsisillu ilisimasaqarfigissagaat 	

*Kalaallisut atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit*

*B: Ilikkagassatut anguniagassat aamma
atuartitsinissamut, naliliinissamut atortussatullu
siunnersuutit*

Attaveqatigiittarneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi saqqummiussisarnermilu oqaatiginiakkaminnik oqaatiginnissinnaassasut oqaatsinillu atuisinnaassasut • oqaluttuarlutik, pisuusaartitsillutik, taalliorlutik, isiginaagassiorlutik, erinarsorlutik nipilersuutillu atorlugit akuttoqatigiissaaralutik oqaatiginiakkaminnik saqqummiussisinnaassasut • oqaluttuarnerminni isiginaartitsinerminnilu iluaqutinik atortulersorinnaassasut • ajornartorsiutinik qaangiiniarnernut, aliikkusersoqatiginnerni ilisimasanillu saqqummiussiniarnerni oqaatsit atorsinnaassagaat 	<p>Atuartut tamarmik ullut tamaasa oqaloqatigiinnermi peqataasassapput, tusarnaarneqartassapput apeqquteqarfigineqartassallutillu oqaaseqatigiiaanik akisinnaasaminnik. Oqaloqatigiinnerit sammisanut aalajangeriikkanut tunngatinneqarsinnaapput siunertaqassallutillu. Atuartut misigisassaavaat oqaloqatigiinneq namminneq aqutaminnik ingerlanneqartoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sapaatip-akunneri tamaasa atuartut, ataaseq marlulluunniit, tullerriiarlutik atuarfimmumt sunnguamik nassartinneqartassapput; atuaqatinullu tamanut nassatarisaq oqaluttuarineqartassaaq. Nassataq pinnguaasinnaavoq, atuagaq atuarsimasaasinnaavoq imaluunniit allarluinnaasinnaaluni. Pingaaruteqarpoq suut nassarneqartarnissaannik atuartut isumaqatigiissuteqarfingereertarnissaat. • Sammisassaq aalajangeriigaq aallaavigalugu imaluunniit nammineq inuusaliaat/uumasuusaliaat pillugit oqaloqatigiissinneqartassapput. Inuusaliulinnginnerminni inuusaliatik kinaassusileriiassavaat. Pappialamut allattuiffissamut inutap/uumasup kinaanera, ukiui, soqutigisai, mamarisai il.il. allattorlugillu titartarneqassapput. Atuartut piviusuusaartumik inuusaliatik sammisassavaat eqimattakkaanullu imaluunniit atuaqatinut tamanut inuusat sulerinersut oqaluttuarisarlugit. Oqaluttuaqattaannerit atuartunut soqutiginarlutit allalluunniit misigisimasat nuannersut aallaavigalugit ingerlanneqassapput. • Anguniagaq aalajangeriigaq - qulequttalluunniit aalajangeriikkat tunngavigalugit sulliveeraliortitsinerit: Pisiniarfik, allakkerisarfik, meeqqanut nutaarsiassaqartitsivik il.il. Pingaaruteqarpoq sullivinni taakkunani oqaatsit atorneqartartut eqimattakkuutaarluni sungiusarneqartarnissaat atuartullu tamarmik piginnaasaminnik misiligaasarnissamut periarfissinneqartarnissaat. • Taallat meerarsiutit imarisaat aallaavigalugit nipilersuutit timilu atorlugit erinarsorneq atuartunut sungiusartissiuk. <p>Ajornartorsiummik qaangiiniarluni sammisaqarnermi oqaloqatigeeriaatsit assigiinngitsut atorneqarsinnaapput:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oqaloqatigiissutissaq aalajangeriigaq tunngavigalugu atuartut marlukkaarlugit inuusat, timi, tarrarsuut aassaallu kiisalu timip aalaasii atorlugit nalunaarniarnernik atuisillugit oqaloqatigiissikkitt • Atuartut ulluinnarni ajornartorsiutinik pilersartunik taaguisikkitt. Tamakku allattarfissuarmut allattorneqassapput. Kingorna pappialanut ajornartorsiutit ataasiakkaat taakkartorneqartut isummamikkut qanitariissiterlugit immikkoortiterneqassapput. Suliami tulliuutissaq ajornartorsiutit qaangerniarnerni periususinnaasut assigiinngitsut allattorneqarnerat. Taakku ajornartorsiutinut qulaani taaneqartunut qaangiiniarnerni sakkuusinnaapput. • Ajornartorsiutit saqqummerartut tunngavigalugit atuartut qulequttat misigissutsimikkut attortiffigisatit toqqartorsinnaavaat, tamarmiullutillu tamakku oqallisigisinnaavaat, atuartup misigissutsimigut eqqugaasup akuersissutigissappagu. Qulequtassatut qinerneqartoq tunngavigalugu ilinniartitsisoq atuartullu oqallisissapput, apeqquteqartassapput aammalu siunnersuutinik aaqqiiniarnissamullu ilitersuutinik saqqummiussuissallutik.

Attaveqatigiittarneq	
Ikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • tusarnaarluarsinnaassasut malitsigisaanillu paasisutis-sanik apersuisinnaassasut, allat alataannik tusarnaarsinnaassasut oqaloqatigiisuteqarsinnaasasullu 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut tamaasa, eqimattakkaat imaluunniit ataasiakkaat atuffatikkit. Aamma atuakkat atuartut piginnaasaannut naleqquttut tusarnaagassartallit atukkit. Atuartut tusarnaarluariarnermi periusissaat pillugit oqaloqatigikkit. Atuffassinermi oqaluttuusinermiluunniit pisut ilaannik atuartut ataasiakkaat titartaasikkit. Eqimattanut agguatikkit oqaluttuallu tullerriarnera malillugu titartagaannik katiterisikkit. Eqimattani tamani atuartoq ataaseq oqaluttuap imarisaanik titartakkaat malillugit oqaluttuareqqiissaaq • Atuartut suliatik naammassisatik saqqummiutissavaat. Atuartut saqqummiussereernerup kingorna aatsaat apeqquteqartarnissamik sungiusartinneqarlutillu sungiussitinniarneqassapput. Atuartut marlukkaarlutik nivinngaatiterlugit suliarisimasatik saqqummiussasatilluunniit allat pillugit atuaqatiminnit apersorneqassapput, ilaatigut makkua apeqqutigineqartarsinnaapput: <ul style="list-style-type: none"> - Allatavit/suliatit sularinerani suna nuannarinerpaaviuk? - Suna pisariunersaava? - Sooq taanna allasallugu/suliarissallugu qinerpiuk? - Suliaq pillugu uagut imak isumaqarpugut: _____ • “Inuusaatiga/bamsiutiga atuarfimmud pulaartippara”, imaluunniit “Alerseq inuusaliaq oqaluttu-artippara”-mik qulequtaqarlutit atuartsinermik ingerlatsigit.

Kommunikation	
Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<p>Oqalunnermi/oqaloqatigiinnermi periutsit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut ataatsimoortillugit oqaloqatigeeriaatsinik misigis-sutsinik, eqqarsaatinik misigisanillu attuisunik oqaluttuutikkitt. • Atuartut eqqarsalersinniarlugit oqaloqatigeeriaatsit pillugit apersukkit, soorlu makkuninnga: <ul style="list-style-type: none"> - klassitsinni qanoq periuseqarluta oqaloqatigiittarpugut? - angerlarsimaffimmi oqaloqatigiinneq qanoq pisarpa? - kammalaatisilu qanoq oqaloqatigiittarpisi? <p>Maluginiassavat oqaloqatigiissutiginerani atuartut ataasiakkaat qanoq isummersuuteqarnersut.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oqalunnermi, oqaloqatigiinnermi, saqqummiinnermi takutit-sinermilu periusaasinnaasut atuartunut suliaritikkitt, assinik katitigaliortillugit imaluunniit assiliarsualiortillugit. Aviisit, quppersakkat, piseqqusaarutit allallu qalipaagissaartut qiortarlugit atuartut assinik katitigaliortnerini nipititerlugit atorneqarsinnaapput. Saqqummiinnermi periuseq atugartik oqaluttuarilissuk aammalu periarfissat allat atorsinnaasatik eqqartorlugit. • Atuartut namminneq ataasiakkaarlugit sammisimasaminut tunngassuteqartunik pitsaanerpaasorisaminnik, pingasunik imaluunniit sisamanik, immikkoortiteritikkitt. Siunnersukkit sapinngisamik suliat assigiinngiiaartut toqqartorneqassasut. Kingorna atuartut sooq taakkuninnga toqqaasimanerininik nassuiaasikkitt. • Ajornartorsiutinik qaangiiniartarnemi maluginiarneqassaaq atuartut ataasiakkaat oqalunneq oqaloqatigiinnerlu aaqqis-sugaanerujartortumik akulikilliarortumillu sakkutut atorne-rujartorneraat. <ul style="list-style-type: none"> - Atuartoq qanoq qisuariarpa? - Qanoq imminut periarfissippa? - Qanoq anguniagalerpa? 	<p>Namminneq inuusaliat/uumasuliat Angerlarsimaffimmit nassatat oqaloqatigiissutigerusutat Atuakkat assigiinngitsunik sammisaqartut Sunaaffa A I-VI. Kris Søgaard Pinnuaatit. Lis Vilstrup Timerput oqaluttuussisinaavoq. Lis Vilstrup Inivut 1 atuagartaa. Ane Hard, Mikol Møller Petersen & Else Kleist, Atuakkiorfik/Ilinniusiorfik, Nuuk 2000 Inivut 2 atuagartaa. Karoline Jensen, Jørgen Pjettursson & Emma Baslev, Atuakkiorfik 1994 Erinarsuutikka. Atuakkiorfik Nuuk, 1994 Erinarsuutit. Atuakkiorfik 1987 Tussiaatit/Morgensang. Ministeriet for Grønland 1977</p>
<p>Atuartut ataasiakkaarlugit, eqimattakkaarlugit ataatsimoortil-lugilluunniit oqaloqatigikkitt. Apeqqutit immiussisummut immiutikkitt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut apeqqutinik sammisamat tunngas-suteqartunik apeqquteqarnersut akissutillu ersarissut akis-sutigineqarnersut. Atuartut aperikkitt akissutit naam-magisimaarneraat kiisalu qanoq isumaqarnersut. • Sammisat tunngavigalugit oqaluttuami pisunik pin-gaarnernik pingasunik atuartut allattuisikkitt, pissusilersor-tikkitt imaluunniit titartaasikkitt • Atuartut oqaluttuami inuttaasut inuunerannik takorluuin-erminnik allaaserinnitsikkitt, titartaasikkitt allatulluunniit takussutissaliortikkitt. Atuartut sulinermini paasinnessimanerat eqqarsaater-suuteqarsimanerallu maluginiaruk. • Maluginiaruk atuartup paasisimaneraa: <ul style="list-style-type: none"> - sammisamik imaa pingarneq - pisut pingaarnersaanik oqaluttuareqqiisinaanersaq oqaluttuareqqiinnerminilu oqaluttuap aallaqqaataa, imaa naaneralu ilanngussinnaaneraa piffissamillu oqaluttu-arnermi tullerriarinersaq. 	<p>Utoqqalilluni qanoq ippa?, Jens Storch Sialuaranguaq, Jørgen Olsen, Atuakkiorfik, 2001 Kaali, Hans Anton Lynge, Atuakkiorfik Mikip nannumik perarnera, Rosie Sowdluapik il.il.. Kia nerissavaanga?, Tommy Ernuaraq m.m.. Neriusaamut pisaritittoq, Janne Lundström, Atuakkiorfik Ilinniusiorfik, Nuuk 1996 Qupaluk Qupannalu, Paornánguaq Berthelsen Soriina kigutaarnaarlul, Helene Berthelsen Qimmersuaq, Inger Jerimiassen Poorutsinii, Uullat Geisler Kunngip erneru naalanningsorsuaq, Johanne Platou Gaaba, Johanne Platou Anso, Juanna Platou Atuakkat, atuakkanik atorniartarfimmit atukkat, anger-larsimaffimmiit nassatat, atuakkat immiussat tusarnaag-gassiat, 'bamsi pularpoq', imaluunniit inuusaliaq alersik-umik allatulluunniit sanaaq.</p>

Ilikkagassatut an- guniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • allakkianik oqin- nerusunik atuarsin- naasut suleqatigiin- nilu minnerusuni namminneq al- lataminnik atuffas- sinnaallutik • atuakkamik tusak- kamillu imaasa pin- gaarnersaanik oqaluttuareqqiisin- naassasut, allatallu tunnngavigalugit isiginnaartit- sisuusaarsinnaas- sasut • allakkiat nalu- naariartaatsillu al- lat, soorlu assilissat, titartakkat, video-t malittariinnillu ti- tartakkiat pillugit isummaminnik oqaatiginissinnaas- sasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuakkamik atualinnginnermi atuartut alapernaassusaat soqutiginninnerallu eqeersinniarnear- tassaaq, atuakkap saqqaa, imarisaa, assitai immikkoortunullu aggorneqarnera sammillugit. Atuar- tut apersukkit atuagaq: - soqutiginarinneraat - atualerunikku ilikkagaqarfigissanerlugu takorloorneraat - nalunangippasinnersoq imaluunniit nalunarpasinnersoq • Atuartut ataasiakkarlutik nipeqanngitsumik/nipituumik atuameranni akornanni angalaarit atuartullu makkuninnga aperisarlugit: - Atuakkat sunik imaqarpa? - Sumi pisimasuua? - Piviusuua imaluunniit piviusuunngila? Tamanna qanoq ilillutit paasiviuk? • Atuartut karsi imaluunniit pappialarsuaq atorlugu fjernsynliortikkitt. Atuarsimasaannik, tusar- simasaannik, tusarnaarsimasaannik takusimasaannilluunniit tunnngaveqartumik aallakaatitsisuu- saartikkitt. Ilaatigut oqaatiginiagaannik, oqaaseqatigiit naatsut oqaatsilluunniit ataasiakkaat ator- lugit, allagartarsualiortikkitt. • Atuartut eqimattakkaat radioavisiliortikkitt - namminneq imassaa aaqqissuussinnaavaat. Kinaas- susersiutit pingajuat atorlugu saqqummiussinnaapput. • Atuartut najugaqarfimminni pisuttuassapput pisiniarfitt, aqquserngit allalluunniit allagartallit allanneri allattaavinnut allattorlugit imaluunniit assiliivimmik assilillugit katersorlugit. Atuar- fimmi pappialarsuarnut allattorneqassapput sammisanullu assigiinngitsunut atorneqarlugit. • Atuartut ullut tamaasa atuarfimmi iikkami oqaaseqatigiin- nik imaluunniit oqaatsinik ataasiakkaanik sumiluunniit nammattoorsinnaasaminnik atuarsinnaasaminnik takusas saqartassapput.
<ul style="list-style-type: none"> • misigisatik annikit- sunik allaatiginnaas- sagaat, kiisalu takorluukkat, assi- lissat aamma allaa- tigisanik atuarsima- saminnik, tusarsi- masaminnik taku- simasaminnillu tunnngaveqarlugit allaatiginissinnaas- sasut • piffissamik tulle- riiaarisunik oqalut- tuarpalaartunillu kiisalu takorluuk- kianik, soorlu oqa- luttualianik oqalua- laanillu allaatigin- nissinnaassasut 	<p>Ilinniartitsisup atuartut allanneq pillugu oqaloqatigiinnikkut siunnersortuassavai, pingaartumik atuartut allannerisa nalaani. Allannermik aallussilluarnissaaq allakkusunermillu pigiliussisitsinis- saq ineriartortinneqartuassapput, allariaatsillu assigiinngitsut sungiusartinneqartuassallutik. Atuartut ataatsimoortillugit, eqimattakkaatillugit, marlukkaartillugit, ataasiakkaartillugit sulli- veeqqaniluunniit allannermik ilinniartinneqartassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oqaluttualiorluni allannermut titartaatsineq qaalipaanerlu, qiortaatsineq nipititerinerlu aallaa- viusinnaapput. Aallaqqaammut ilinniartitsisoq oqaluttualianut allattuusinnaavoq kingornalu atuartoq pisinnaaneruleruni nammineerluni allattalissaaq. • Atuartut nammineerlutik allannialernerini aallaqqaatitut oqaaseqatigiinnik naatsukkaanik kater- suisinneqarsinnaapput (soorlu aviisini il.il. qiortaatsinikkut) allagartani ilisarnaatinilu allassi- masunik katersinikkut tamakkualu allatassat imassaannik (mindmap) sananermi allatassanillu pileraarusiornermi atorneqarsinnaapput. • Allaaserisanik takinerusunik allagaqarnerit soorlu titartakkat tunnngavigalugit oqaluttualiornerit, sammisimasanik allaaserisaqarnerit, malittassanik allannerit, maleruagassanik ingerlatsinermul- lu maleruagassanik sanaartorerit, 'fjernsynimi' imaluunniit 'radioavisimi' atuffassissutissanik sanaartorerit, pileraarusianik (sammisassanut tunnngassuteqartunut, anguniagassanut, klasse- festinut il.il.) allakkiat ingerlanneqarsinnaapput. • Video-mik takutitsinermi oqaluttuamilluunniit oqaluttuarnermi uninngagallartoqartassaaq taa- maaliormerilu atuartut takusap imarisaanik oqaluttuareqqiisneqartassapput filmit takusima- sat, allallu tusarsimasat ikiersiullugit. • Oqaatsinik assigiinngitsumik allannermi atugassanik katersineq ingerlanneqartassaaq: - Oqaatsinik pappialamut qeratasuumut tulleriiaarilluni allattuinnikkut - Allattaaveeqqat atorlugit oqaatsinik katersinikkut Oqaatsit allattorneqartut naqinnerit tulleriissarneri atorlugit oqaatsit qanitariit tunnngavigalugit imaluunniit taggisinut allatulluunniit immikkoortiterlugit allattorneqarsinnaapput.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut atuarsimasatik/ tusarnaarsimasatik/takusimasatik periutsit assigiinngitsut atorlugit saqqummiussinnaavaat. • Atuartut ataasiakkaat atuagassaminnik sunik toqqaaniartarnerat maluginiaruk: <ul style="list-style-type: none"> - atuagassaminnik assigiinngiaartunik toqqaaniartarnerasut - allattavimminnut atuarsimasaminnik allaaserisaqartarnerasut - atuakkat toqqakkatik oqallisigissallugit nuannarisarneraat - misigisimasatik, misigissutsitik, isumaliutersuutitik atuarsimasaminnut tutsissinnaasarneraat - atuarsimasaminnut imaluunniit takusimasaminnut tiguartisimasarnerasut • Atuartut atuarsimasaminnik/ takusimasaminnik atuarfimmi saqqummiussinerini maluginiaruk: <ul style="list-style-type: none"> - toqqarsimasartik/ sammisimasartik oqaluttuarissallugu nuannarineraat - atuakkamik/takusamik imarisaa isumaaluunniit pingaarneq ilanngunneraat - toqqagartik pillugu tunngavilersuuteqarnerasut - atuakkiortoq ilanngunneraat aammalu ilisarisinnaaneraat - kina atuaqatigisarnerlugu videoqatigisarnerluguluunniit eqqartorusuttarneraat • Atuartut atuakkamik nuannarinerpaasaminnik samminerminni atuaqatitik atuakkanik allanik sammisaqartut toqqaagaat pillugit imminnut apersoqattaartikkitt, soorlu makku-ninnga: <ul style="list-style-type: none"> - atuagaq nuannarinerpaasat pillugu oqaluttuussinnaavinga? - sooq atuagaq taanna nuannaraajuk? - atuaqatitit qanoq iliorlutit atuakkamik taassuminnga soqutiginnilersissinnaavigit? 	<p>Atuarsinnaavunga 1 – 8, Emma Baslev Atuakkat nammineq allatat Inivut 1 atuagartaa. Ane Hard, Mikol Møller Petersen & Else Kleist, Atuakkiorfik/Ilinniuserfik, Nuuk 2000 Inivut 2 atuagartaa. Karoline Jensen, Jørgen Pjettursson & Emma Baslev, Atuakkiorfik 1994 AKKI Atuarta 2. klassinut, Biggi Nielsen & Lisa Korneliussen AKKI erinarsuutit, Biggi Nielsen & Lisa Korneliussen AKKI 3, Helene Berthelsen & Hans Ole Møller Atuakkanik atorniartarfinnit atuakkat atukkat, (oqaluttua-liat, oqaluasaat titartakkallu piviusunik imallit) Video, atuartut namminneq soqutigisaat Yakari - Kukiffaajuup akiniaanera' Nalu, Hans Anton Lyng Sinif, Hans Anton Lyng Inuit qimminngortut, Rhoda Ungalaq Illu aliortugalik, David Serkoak Nanuaraq, Elmer Drastrup Lissip napparsimanera, Pia Rosing Heilmann</p>
<p>Atuartut allannialeqqaarnerminni naqinnernik nipinillu kukkusarnissaat akuersariaqarpoq alloriarfiulli naammassinerani eqqortumik allassinnaalersimanissaat eqqanaarneqassaaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut allanneranni maluginiaruk allannerminni ilikkakatik atortarneraat oqaatsillu allatassaminnik piareersaasiorminini atussallugit siunniussatik atorsimaneraat. • Atuartut suliaminnik naammassinninnerminni apeqqutit uku apeqqutigissallugit ileqquliuttariaqartappat: <ul style="list-style-type: none"> - suliarinerani una nuannarinerpaavara _____ - Suliarinerani una paasisaqarfigaara _____ - Tullianik allaleruma una _____ pitsanngortisavara. • Atuartut suliaminnik assigiinngitsunik katersuivimminnut toqqrorterrissapput. Katersukkaminnik pitsaasutut nammineq nalilikkaminnik angajoqqaaminnut allanulluunniit takutitsinissaannik qinnuvigikkitt. 	<p>Atuartut atuagaataat, (nammineq suliat aamma atuagaqqat atuartunut naleqquttut) Atuarsinnaavunga 1 – 8, Emma Baslev Inivut 1 Suliassat, Else Kleist & Abia Abelsen. Atuakkiorfik/ Ilinniuserfik 1996 Inivut 2 Suliassat, Mikol Møller Petersen & Else Kleist. Atuakkiorfik 1995 AKKI Sulisa 2. klassinut, Biggi Nielsen & Lisa Korneliussen AKKI 3, Helene Berthelsen & Hans Ole Møller.</p>

Iikkagassatut anguniagassat	<i>Atuartitsinissamat siunnersuutit</i>
<ul style="list-style-type: none"> • titartaanikkut, pisunik allattaavinik allannikkut nalunaarusiornik-kullu allallutik ilisimatitsisinnaasasut • qarasaasiamik allassinnaallutillu titartaasinnaassaput e-mailinillu nasitsisinnaassallutik 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut alloriarfimmi atualerneranniilli ullorsiutilerinermik sammisaqartikkitt. Atuartut ullormik, sapaatip-akunnerata ulluinik, silap qanoq inneranik allanillu ilanngukkusutaannik piginnaasaat aallaavigalugit annertusiartortinneqarsinnaasumik allatsittakkitt. Aallaqqaammut ilinniartitsisoq allattarfissuarmut allannikkut ullorsiusiorsinnaanermik ilinniartitsissaaq taamaaliornikkut atuartut piginnaasaat aallaavigalugit ullorsiusiornermi nammineerneruleriartortinneqarsinnaammata. • Atuartut, ataatsimoortillugit, eqimattakkaartillugit immineertillugilluunniit sapaatip akunnerani ullormiluunniit sammisimasaannik ilikkarsimasaannillu nalunaarusiortikkitt allagaqaasiortillugilluunniit. • Atuartut eqqaamassutissanik – qinnutitik aamma qarasaasiakkut atuaqatiminnut angajoqqaaminnullu allagaqartittakkitt tamakkulu allakkatut ilusilertittarlugit. Taamaaliornermi immikkut allatat imai, kimut allagaaneri, ilusai sammitinneqarsinnaapput, (aallaqqaasiineq, imaanik allanneq, naggasiineq qaatiguuliornerlu).

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<p>Atuartut suliasat pillugit allanik suleqateqartarnerup periarfissarititaasa pisariaqassusianik aallaqqaataaniilli sungiussit-inniarneqassapput taamaaliortarnerullu ingerlaavartumik annertusiartortumillu kaammattuutigineqartarnissaa pisariaqarpoq. Atuartut ataasiakkaat piginnaanerit tunngavigalugu atuartut anguniagassinneqartassapput. Assersuutigalugu: Atuartoq aallaqqaataani titartakkatigut nalunaaruteqarluarsinnaasarpoq, al-lassinnaajartortilluguli anner-tunerujartortumik allannikkut nalunaaruteqartarnissaanik piunaffigineqartari-aqarpoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut sammisatik sungiunneraat paasil-lugillu taamaaliornermikkullu namminersorlutik suliasatik naammassisinnaaleriartorneraat. 	<p>Allattaaviit A4 aamma minnerusut</p> <ul style="list-style-type: none"> - allaffissat titarneqanngitsut - naqinnerit titarnermiittut - allaffissat nalinginnaasunik titarnilersukkat

Paasissutissanik katersisarnermik	
Ikkagassatut anguniagassat	<i>Atuartitsinissamat siunnersuutit</i>
<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniartarfimmik atuisinnaassasut atuakkanillu ujarlernerminni ikiortissinnaassallutik 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuarfiup atuakkanik atorniartarfiani atorniartarnejq aallartilersinnagu naqinnerit tullerriaarneri sungiusartikkit. <ul style="list-style-type: none"> - Atuakkat immikkoortiterneqartarneri pillugit nassuiaatikkit - Atorniartarfimmi qanoq pissusilersortarnissaannik nassuiaatikkit, atuakkanik atoriikkanik, misissukkanik inisseeqqinniaaraanni qanoq periuseqartarnissaannik nassuiaatikkit kiisalu pisariaqartitsinermi aperisarnissamik sungiusartikkit.
<ul style="list-style-type: none"> • paasissutissanik inuit allat ilisimaasaannik, misilittaqaannik oqalutuaannillu atuarfimmi atuarfiullu avataani katersuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Inunnit allanit paasissutissanik katersilinnginnermi atuarfimmi makkua piareersaatigineqareersimassapput oqallisigineqareersimassallutillu: <ul style="list-style-type: none"> - Sammisag pillugu suut ilisimareepavut? - Suna paasiniassavarput? - Qanoq periuseqassaagut? - Paasisat qanoq sammissavagut? - Qanoq suliaq inerneqassava? - Qanoq suliarput saqqummiunneqassava? <p>Apeqqutit allattarfissuarmut allatorneqassapput atuartullu allattaavimminnut allattussavaat. Ilanngullugit atuartut apeqqutit saqqummiukkumasaat allatorneqassapput. Isumaqaatigiisutigineqassaaq kia/kikkut apeqqutit sorliit apeqqutigissaneraat. Atuarfimmut utereernermi akissutisarisat allattarfissuarmut allatorneqassapput. Immiussisoqarsimappat immiussat tusarnaaneqassapput paasissutissallu sammisamat atorneqarsinnaasutut pisariaqartitat allattarfissuarmut allatorneqassapput.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • qarasaasiakkut programminik atuartitsissummut tunngasunik atuisinnaassasut 	<p>Atortussiat atuartunut naleqquttut sulianut tapertaasinnaasut atoreranni pingaaruteqarpoq ilinniartitsisup siunnersuulluarnissaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuakkanik/oqaluttualianik atuarnermi tamatigut Qaraa il.il atortakkit. Atuaqatigiit suleqatigiikkuutaartillugit tapersersoqatigiitsillugit naqiterisinneqarsinnaapput. Programmit makku: Paint, CD-rommit, allagarisanik ilusilersuissutit, Crosswords Conctruction, Internet assigisaallu allannermi sakkussatut ilinniartitsissutigineqassapput.
<ul style="list-style-type: none"> • Internet-imi pisarinnungitsunik ujarlernerinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut eqimattakkaartilugit sammisassanik aalajangersimasunik qulequtalinnik sunilluunniit ujaasitillugit ujaasinermik sungiusartikkit.

Paasissutissanik katersisarnermik	
Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuakkanik atorniartarfimmi sulisoq peqatigalugu atuartut atuakkanik aalajangersimasunik ujaasitikkitt (uumasunut tunngasut, titartakkt il.il.) 	<p>Ilinniartitsisumut: Christian Mei-Lien Bonde m.fl: Sådan finder du materialer på skolebiblioteket af., Bibliotekscentralens Forlag 1990 (Pilersuiffik) Naqinnerit</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut uku pillugit nalilersuisikkitt: <ul style="list-style-type: none"> - Una ilikkagaqarfigaara _____ - Una ilikkagaqarfigerusuppara _____ - Tulliani imatut periuseqarlunga paasiniaarusuppunga _____. • Paasissutissanik pissarsiornermi pissarsiat atuartunut nalilersortikkitt: <ul style="list-style-type: none"> - Paasisavut suliatinnut atorsinnaavagut? - Periuseq suna atussallugu pitsaanerua? - Tulliani qanoq periuseqassaagut? • Maluginiaruk atuartut ataasiakkaat pissarsiatik paasillugit suliaminnut atorneraat. • Maluginiaruk periutsinik allanik eqqartorsimanngisaminnik siunnersuuteqarnersut. 	<p>Allattaaviit Immiussissut Videuliut Assiliivik Titartaaviit</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atortorisat suliallu qarasaasianut immiullugit katersorsigit. Atuaqataasut naliliisikkitt periutsit sorliit atoruminarnerusimanersut. Atuartut ataasiakkaat isummersornerminni tunngavilersuutaat maluginiakkt. • Qarasaasiaq atuarnermut atorlugu pissarsinarnerunersoq oqallisigisiuk. 	<p>Qarasaasiatigut atuartitsinermik atortussiat kalaallisut, Inerisaavik/Pilersuiffik, 2000 -Sandt & Tolk - Atuagaq Oqaluttuartoq - Kalaallisoq - Oqaatsit assiliartallit - Pulateriaq - Assit isumaat - Atuakkialerissut - Titartakkt - Allalluni sullivik - Ordbogi assitalik (6501)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut paasissutissanik ujaasinerminni ikioqatigiillutillu siunnersoqatigiittarnersut. 	<p>Qarasaasiaq</p>

Kulturi aamma inuunermi atugassarititaasut	
Iikkagassatut	Atuartsinissamat siunnersuutit

niagassat	
<ul style="list-style-type: none"> • allakkiat qangarnisat ullumikkut allakkianit allaanerussuteqartut ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit oqalualaa- vinik ilisimasaqasasut • kalaallit oqalualaa- visa nunanilu allamiut oqaluttualiaasa assigiinngissutaat assigiiffiilu ilisimasaqarfigissagaat • allakkiat allatullu oqaatiginneriaatsit pillugit misigisatik paasinnittaasertillu tunngavigalugit oqaloqatiginniissinnaassasut 	<p>Oqaluttuat qinikkat aammalu sammisat (atuakkat, assit, assilissat, video-t, filmit, inuusat) atuartut piginnaasaat, paasisinnaasaat pinnguariaasaallu aallaavigalugit sammisinnegartassapput. Oqaluttuanik naatsunnguanik/oqaluttuatoqqanillu sammisagarnermi atuartitsissutini upperisalerinermi isumalioqqissaarnermilu sammisassat atuartitsinermut taputartuunnissat periarfissaavoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaassassuk Askepot-ilu atuakkit suliniissinilu kulturit taakkua marluk imminnut naleqqiusuukkit. • Oqaatsinik katersineq: Atuakkami quppererit / immikkoortut atuareerneranni imaluunniit atuffassissutigereeraanni atuartut qinnuigineqassapput oqaatsit namminneq eqqaamasatik aamma nalornisatik oqaatigissagaat. Ilinniartitsisup oqaatsit allattarfissuarmut allattussavai, kingornatigullu atuartunit oqaatsit taakku allattaavigisanut allattorneqassapput oqaloqatigiissutigineqarlutillu. Oqaatsit katersat oqaluttuap samminerani atorneqassapput. Ilanngullugu assiliartaler-suinikkut / titartaanikkut assigiinngitsunik ilusilersorlugit mumittagaliarinqarsinnaapput. • Taanertigut naggateqatigiissaarineq taalluartaagassiornerlu: Oqaatsit katersat naggateqatigiiaartullu, taalluartaagassiornermi taalliornermilu atorneqarsinnaapput. • Oqaluttuamik nangitsineq: Oqaluttuap unitseriarlugu atuartunit nangillugu allanneqassaaq. Nanginneqarnissaa ataatsimoorullugu eqqartoqqaarneqassaaq oqaatsit allattarfissuarmut allattorneqareernerisigut. Atuartut qanoq nanginneqassanersoq namminneq aalajangissavaat. Kingornatigut atuartut ataasiakkaat oqaluttuap qanoq naaneqartissimanerlugu saqqummiussavaat. Taamaalioreerpata oqaluttuap naanera atuarneqassaaq nangitsinerillu oqallisigineqassapput. • Timi/nipit/nipilersuutit atorlugit oqaluttuamik takutitsineq: Oqaluttuap sammineqareernerani timi atorlugu oqaluttuap imarisaa atuartunit takutitassarineqassaaq. • Oqaluttuatoqqat aallaavigalugit inuusat, uumasut, nipilersuutit, sanalukkat sakkuutillu sanaartorneqassapput. Atuartut marlukkaartillugit eqimattakkaartillugilluunniit oqaluttuap tamakkerlugu ilaannakortilluguluunniit isiginnaartitsissutigigituguk imaluunniit titartaganngorlugu atuakkiaritiguk. • Atuartunit kalaallit oqaluttuaasa oqalualaa- visalu imarisaat ilisarnaataallu eqqartorneqassapput. Imarisaat oqariartuutaallu oqallisigineqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - Kina/kikkut inuttaava/inuttaappat? - qanoq atugaqarpa najugaqarlunilu? - atisaat, sakkut atortullu suut atorneqarpat? - qanoq pisoqarpa? - inuttaasoq sunik misigisaqarpa? - taassuma ajornartorsiuat qanoq iliornikkut iluatsippaa?
<ul style="list-style-type: none"> • Kalaallit Nunaanni assigiinngitsunik sumiorpaluuteqartoq taakkualu oqaluttuarisaanikkut tunuliaqutaat ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut aperikkut: Kalaallit Nunaat nunap assingani nunanut allanut naleqqiullugu qanoq angitigiva – inuit qanoq amerlatigisut tassani najugaqarpat? <ul style="list-style-type: none"> - Oqaatsitigut avannaamiorpalunnerit - Tunumiorpalunneq - Kujataamiorpalunneq • Sumiorpalunnerit assigiinngitsut immiunneqarsimasut tusarnaarsigit – sumiorpalunnerit assigiinngitsut suna oqaatsitigut ilisarnaatigaat? • Sumiiffinni oqaluttuanik immiussat tusarnaarsigit – oqalunnermi erinaqarneq maluginiarsiuk • Sooq-una sumiorpaluutit assigiinngitsusut? Atuartut kalaallit kitaaniit kangimut ikaarnerisa oqaluttuarisaanerit sammissavaat. Najugarisami inunnik, immikkut sumiorpaluutininik ilisimannillutillu atuisunik, nalunngisaqaraanni atuarfimmuut aggersarneqarsinnaapput tamakkuunngalu oqaluttuarinneqarsinnaapput apeqqutinillu akiortuisillugit.

Kulturi aamma inuunermi atugassarifitaasut

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartunut oqaluttuami, sammisat tunngavigalugit, pisut pingaarnert pingasut allattortikkitt, sanatikkit imaluunniit titartartikkitt. <ul style="list-style-type: none"> - Oqaluttuami inuttaasut inuunerat takorloorlugu atuartut eqimattakkaartillugit allaaserisaqartikkitt, titartaasikkitt, katitikkanilluunniit assiliarsualialortikkitt imaluunniit isiginnaartitsissusiortikkitt kingornagullu suliaannik atuaqatiminnut saqqummiussitikkitt. <ul style="list-style-type: none"> Atuartut sulinerminni paasinnissimanerat, eqqarsaatersuuteqarnerallu maluginiaruk. • Maluginiaruk: <ul style="list-style-type: none"> - sammisamik pingaarnersaa atuartup paasisimaneraa - pisut pingaarnersaannik oqaluttuareqqiisinnaanersoq, kii-salu - oqaluttuareqqiinermini oqaluttuap aallaqqaataa, imaa naaneralu ilanngunneraa. 	<p>Kaassassuk, Tupaarnaq R. Olsen Annganguujuk, H.C. Petersen Sassuma Arnaa, Måliåraq Vebæk Arfeq nattoralillu nivarsiarannguillu marluk, Tupaarnaq R. Olsen Qivittoqarfimmiaqqat, Carla Rosing Olsen Nikoline, Nina Kreutzmann Askepot, Grimm Snehvide, Grimm Inuarullikkat arfineq-marluk, Hodja pjortimiu, Ole Lund Kirkegaard Hans aamma Grethe, Grimm Aputip Kunngia. Det Grønlandske Forlag 1960 – 1965. – 2. bind. Neriusaamut pisaritittoq, Janne Lundström Kunngip erna naalanngitsorsuaq, Johanne Platou Erinarsuutit oqaluttuatoqqanut tunngassuteqartut, Videut Nipilersuutit Qalipakkat, assilissat, titartakkat Qujavaarsukkormiut inuunerannik oqaluttuaq Aladdin, Video titartagaq Hans Anthon Lynge: Panik ujaranngortoq, Atuakkiorfik 1996 Hans. A. Lynge: Qujavaarsukkormiut inuunerannik oqaluttuaq, Atuakkiorfik Ilinniuisiorfik 1996</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut Kalaallit Nunaata assinga assilissavaat illoqarfiiit nunaqarfii illanngukkusutatik nalunaarsorlugit. Atuartut sumiorpaluutit ilisarnaataat pillugit paasisaat assersuutaasinnaasut, oqaatsillu ataasiakkaat allattukkat, sumiiffiup nalaanut nipitissortikkitt. • Atuartut marlukkaarlutik imaluunniit eqimattakkaarlutik sumiorpaluutit tusakkatik issuarlisigitt. Sumiorpaluutit ator-neqartut assigiingitsut sammineqarsinnaapput. 	<p>Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera 1, Mads Lidegaard, Pilersuiffik 1985 Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera 3, Mads Lidegaard, Atuakkiorfik/Undervisning 1995 Elisa Maqe: Tunumiit mersertini oqalittuaat, Atuakkiorfik 1994 Meeqqanut oqaluppalaat, Ministeriet for Grønland 1976 – Katersisoq Villads Villadsen Atuaaniutitaat I-II</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • allataminni oqaatsitik, oqaatsinik atuineretik oqaatsillu eqqortuunerat malugisinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartitsinerup aallartinnerani allattarfissuarmut oqaaseqatigiinnik naatsunik allagit. Oqaatsit ilaat minittassavatit, atuartullu qinnuigissavatit oqaatsit amigaataasut ikkuteqqullugit. Atuartut nassuiaatikkitt oqaaseqatigiit qanoq ilusilersorneqarnerinik. Sulileqqaarnermi ataatsimoorussisogassaaq kingorna atuartut suleqatigiikkaarlutik sungiussigunillu namminersorlutik sulitinneqassapput. • Atuartut oqaaseqatigiinnik oqaasertamikkut isumaqanngitsumik tulleriiaakkanik suliassikkitt taakkulu oqaaseqatigiinnut isumalinnut aqqissortillugit. • Atuartut oqaaseqatigiinnik marlunnik isumaqarsinnaasunik suliassikkitt taakkualu ataasiinnarnik isumaqartunnngortinneqassapput. • Atuartut allaaserisaat atorlugit kukkunersiuitinneqartassapput. Oqaaseqatigiit kukkuneqartut saneraasigut titarneqartassapput. Atuartup allaaserisani kukkunersiugaq tiguguniuk naqqissusavaa oqaaseqatigiillu iluarsisat allareersimasat qulaasigut allassallugit. • Atuartut oqaaseqatigiillornermik sungiusartikkitt taallaq ilisimalluagaat imaluunniit taalluartaagassianit atuillutit oqaaseqatigiinnut ilivitsunnngortiteritillugit imaluunniit atuartut atuffatikkitt naggatinillu ikkussuissikkitt. • Atuartut oqaluttuanik naatsunik tunikkitt, tunniussanni oqaatsit ilaat kukkusuussapput amigaa-taallutilluunniit, tamatuma kingorna atuartut oqaatsinik amigaataasunik ikkussuisikkitt oqaatsillu kukkusut allanik taasersortikkitt oqaluttuaq paasinartunnngortillugu. • Oqaatsitigut nalunaartarnerat kimittorsarniarlugu, sakkukillisinmiarlugu imaluunniit oqaluinnarpalaartunnngortinniarlugu uiguutinik atuisinnaaneritit sungiusartikkitt. Ilanngullugu uiguutit paarlaassorlugit oqaatsit ”pinnguarineqarsinnaapput”. • Atuartut uiguutinik taasinermi assigiinngitsumik uiguutip nipaaniq naqinneqartitsinermik sungiusartikkitt. Assersuutigalugu nipip naqinneqarfissai ataatigut titarneqarput: <ul style="list-style-type: none"> - <u>Arsapiluunerujussaarsuannuaq</u>, - <u>Arsapiluunerujussaarsuannuaq</u>, - <u>Arsapiluunerujussaarsuannuaq</u>. - Taallat naatsut titarnikkaarlugit atuarneqassapput oqaasertai/oqaasertaasalu ilai aalajangersimasut ersarissumik oqaatigisarnersigut nipitai naqinnilersorlugit atuarneqartassapput.
<ul style="list-style-type: none"> • atuarniarnermi tunngaviusumik periutsit assigiinngitsut atorsinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut atuakkamik sammisaqalinnginnerini soqutiginnilersinniarlugit imarisaanik ungalua, assiliartai atialu tunngavigalugit eqqoriaasinneqartassapput. Atuatut oqaloqatigikkitt: atuakkap qanoq ittuuneranik, sunik imaqarneranik, atuareersimasamullu assinguneranik takorluugaannik atuareersimasaminnullu misilittagarilersimasaminnut naleqqiussinerinik. • Atuartut namminneq atuarnermi periuserisartagaat eqqartukkit taamaaliornikkut atuariaatsinik allanik assigiinngitsunillu ilisimasaqalersinniarlugit. <ul style="list-style-type: none"> Atuarnermi periutsit suut pitsaasuunersut oqallisigisigit: <ul style="list-style-type: none"> - Pitsaasumik periuseqarluni atuarneq qanoq ingerlanneqartarpa? - Oqaatsit nalornisat naammattooraangakkitt susarpiit? - Atuakkap naammassinerani suut pissarsiarisarpigit? Atuartut oqaatigisaat pappialarsuamut allattukkit. Periutsit nutaat ilikkarneqarpata taakku aamma allattukkit. • Immikkoortoq ataaseq atuarneqareerpat atuartut oqaatsit nalorninagit paasisatik allattussavaat. Kingorna nalornisatik allattussavaat. Nassuiaatikkitt qanoq oqaatsit ilisimasat atorlugit oqaatsit nalornisat paasinianeqarsinnaanersut.
<ul style="list-style-type: none"> • allakkiat oqaatigininniutillu allat, soorlu assiliat, video-t malittariinillu titartakkiat imaanni pingaarnersat, piffissat, piffiit pisullu pillugit oqaloqataasinnaasasat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut nipeqanngitsumik atuarnernani ataasiakkaarlugit ornittakkitt makkuninngalu apersorlugit: <ul style="list-style-type: none"> - Oqaluttuaq qanoq imaqarpa? - Sumi pisimasuaa? - Piviusuaa, oqaluttualiaava imaluunniit paasissutissiaava? Paasinninnerit nassuiarsinnaaviuk? Kingorna qinnuigikkitt atuakkami pisoq nuannarinerpaasartik allaasereqqullugu. • Atuartut tusarnaarniarnermi periusaasinnaasunik oqaloqatigikkitt paasiniallugu qanoq tusarnaarlualtoqarsinnaasooq qanorlu tusarnaarlunarnikkut paasinnittoqarsinnaasooq. Atuffassinermi oqaluttuussinermiluunniit pisut ilaannik atuartut titartaatikkitt. Kingorna eqimattanut agguaatikkitt oqaluttuallu tulleriiaarnera malillugu titartagaannik katiterisikkitt. Eqimattani tamani atuartoq ataaseq oqaluttuap imarisaanik titartakkat malilugit qaluttuareqqiissaaq.

Iluarsartuussamik oqaatsinik suliaqarnej oqaatsinillu pigiliussineq	
Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<p>Oqaatsinik sammisaqarnermi atuartut pisariaqartippaat malitarisassat marluk imaluunniit pingasut taamaallaat ataatsikut sammissallugit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut marlukkaartillugit oqaaseqatigiit allatat iluarsisarsartaannik iluarsaassisikkit. Atuaqatinut seqersittagaq imaluunniit alla atorlugu iluarsisariaqartutut isumaqatigiisutigisimasaannik nassuiaasikkit. Makkua maluginiakkit: <ul style="list-style-type: none"> - ilikkarsimasatik atorpaat? - assersuusiorpat? - nassuiaanerat paasinarpa? - iluarsiiisutaat eqqorpat? • Atuartut allaaserisatik/suliatik arlallit misissuataarlisigik. Atuartut ataasiakkaat anguniagassaliortikkit. Ikiukkit ilaatigut oqaatsit makkua atorlugit: <ul style="list-style-type: none"> - Allakkaangama imatut periuseqarlunga nuannarineruara _____. - pikkorinnerulerfigerusutara ataaseq unaavoq _____ - pitsanngortikkusutakka marluk ukuupput _____ - pitsanngortikkusutakka pitsanngorsimanersut paasinarsis-saaq ima sulereeruma _____. 	<p>AKKI 2. klassinut, Biggi Nielsen & Lisa Korneliusen Inivut 1 Atuagartaa aamma Suliassat, Ane Hard, Mikol Møller Petersen & Else Kleist, Atuakkiorfik/Ilinniusiorfik, Nuuk 2000. Else Kleist & Abia Abelsen. Atuakkiorfik/Ilinniusiorfik 1996</p> <p>Inivut 2 Atuagartaa aamma Suliassat, Karoline Jensen, Jørgen Pjettursson & Emma Balslev, Atuakkiorfik 1994 aamma Mikol Møller Petersen & Else Kleist. Atuakkiorfik 1995</p> <p>AKKI 3, Helene Berthelsen & Hans Ole Møller Nammineq allaaserisat Nammineq suliat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut piginnaasaat aallaavigalugit eqimattakkaartillugit atuaqatigikkit. Maluginiaruk atuartut ataasiakkaat atuarsinnaanerisa killiffiat. • Atuartut atuarsimasartik / takusimasartik pillugu atuarfimmi saqqummiussinerini maluginiaruk: <ul style="list-style-type: none"> - toqqarsimasartik/sammisimasartik oqaluttuarissallugu nuannarineraat - atuakkamik/takusamik imarisaa isumaaluunniit pingarneq ilanngunneraat - toqqagartik pillugu tunngavilersuuteqarnersut - atuakkiortoq ilanngunneraat aammalu ilisarisinnaaneraat - angerlarsimaffimmi kina atuaqatigisarnerlugu videoqatigisarnerluguluunniit eqqartorusuttarneraat. 	<p>Atuffarissaatit (læsekursuskasse) Pilersuiffik Atuarsinnaavunga 1-8, Emma Balslev</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut paasisimaneraat: <ul style="list-style-type: none"> - sammisamik pingaarnersaa pisut pingaarnersaanik oqaluttuareqqiisinnaanersut - oqaluttuareqqiinermi oqaluttuap aallaqqaataa, imaa naaneralu ilanngussinnaaneraat 	<p>Uani suliami atuakkat innersuutigineqartut tamarmik ator-neqarsinnaapput.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaatsit sakkutut atorneqartarnerat tunngaviumik ilisimasaqarfigissa-gaat atorsinnaassa-gaallu • oqaatsit oqalun-nermi allannermilu atorneqartarnerisa assigiinngissusaan-nik ilisimasaqassa-sut, aamma nam-minneq sumiorpa-luutimik allallunilu oqaatsit assigiinn-gissutaat malugisin-naassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut oqaluttuaqattaartikkrit imaluunniit imminnut apersoqattaartikkrit, båndimullu imaluunniit video-mut immiussigit. Kingorna atuartut immiussatik eqimattakkaarlutik tusarnaassavaat oqaatsit oqaaseqatigiillu atorneqartut maluginiarlugit. Taava eqqartorneqassaaq allassagaanni qanoq oqaaseqatigiit allanneqarsinnaanersut. Ilinniartitsisup oqaaseqatigiit assersuutigineqarsinnaasut allattarfissuarmut allassavai atuartullu peqatigalugit oqallisigeriarlugit allannguutissanik siunnersuusiorsinnaapput. • Atuartut oqaaseqatigiinnik naatsunik oqaatsinilluunniit ataasiakkaanik sumiorpalunnertik atorlugu oqaatiginnissapput, oqaatigisatillu allattaaseq akuerisaasoq atorlugu allattussavaat.
<ul style="list-style-type: none"> • oqalunnermi nipit atuuffii, soorlu naggateqatigiiaat taal-luartaagassiallu kii-salu oqaatsinik pinnguaatit, paasi-simassagaat • nipinik misissuineq katiterinerlu sungi-ussimassagaat • naqinnerit nipaap, ilusaat atii atuuffiilu paasisimassagaat • oqaatsit avittarneri-ni periutsit sungius-simassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Oqaatsinik pinnguaatit ukioq siulleq qaammatit arfineq-pingasut ingerlateriarlugit, ukiup atuar-fiusup aappaani ukiakkut sapaatit akunnerini arfineq-pingasuni ingerlanneqassapput. • Atuartut naggateqatigiiaanik tulleriarlugillu taagugassanik timi, nipi oqaloqatigiinnerlu ator-lugit sammisaqartinneqassapput. Ataatsimoorussamik atuartut atuarsimasatik, tusarsimasatik takusimasatilluunniit atorlugit naggateqatigiiaanik taanikkaanilluunniit sanaartussapput. Sanaar-tukkat ataatsimoorussamik sulianik toqqorsivimmut toqqorneqassapput, taannalu saqqumisin-neqassaaq piummalleranni alakkarterneqarsinnaanngorlugu. • Naggateqatigiiaakkanik tulleriarillunilu taagugassanik suliaqarneq sulliveeqqani ingerlanne-qarsinnaavoq atuartullu suliarissavaat: oqaatsit taanikkaaqatigiit (amerlassutsimikkut), aallaq-qaateqatigiit, taaneqarnermikkut naggateqatigiit, isumaqatigiit, akerleriit, aallaqqaatit na-qinnerit angisuut mikisut aammalu sullivinni allani: oqaluttuaaraliorneq, allagaqarneq, atuarneq, tusarnaarneq titartaanerlu. • Oqaatsinik avitsinerit assigiinngiiaartumik ingerlanneqartarsinnaapput atuartut pigiliussisarnerat assigiinngittartoq aallaavigalugu: <ul style="list-style-type: none"> - Taanikkaaraluni pisseqattaarnerit, inussat atorlugit taanikkaanik kisisinerit - ersiutit ataasigut qalipaap atorlugu ilisarnaasersuineq, kingornalu oqaatsit taanikkaarlugit ag-gorneqarneri. • Atuartut assit tunngavigalugit namminersorlutik eqimattakkaarlutilluunniit oqaluttuaqqamik piareersaassapput atuaqatiminnullu oqaluttuaralugu. Oqaluttuaernermi assilissamat tulluartut oqaatsit, amerlanerpaamik oqaaseqatigiinniit tallimaneersut, marluk, allaffisiamut taanikkaarlu-git allattorneqassapput, taakkulu allanniarnermi sungiusaatitut atorneqassapput. Kingorna oqaatsit allannissaattut allatat assilissap pineqartup ataanut ivertissorneqarsinnaapput.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut peqatigalugit oqallisigisigit oqaloqatigiinnerni assigiinngitsuni oqaatsit atorneqartarnerisa allanngorartarneri (pinnguarnermi, angerlarsimaffimmi, atuarfimmi il.il.) • Allattaaseq malinneqartoq oqaatsip sanianut allanneqasaaq. Nammineq sumiorpaluutit maluginiarsinnaasatik oqallisigeriarlugit allattussavaat, allattaaserlu atorneqartoq malillugu oqaatsit allamissaviattut sanianut allattorlugit. 	<p>Mâliâraq Vebæk, Tusarn!, Atuakkiorfik 2001 Atuartut namminneq imminnut bândimut immiussaataat Illoqarfimmi/najugaqarfimmi sumiorpaluttumik ersarissumik atuisumik oqaluttumik immiussa</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sulliveeqqanik sukkulluunniit pisariaqartitsilerfinni atorneqarsinnaasunik pilersitsigitsi, soorlu makkuninnga ingerlatsiviusinnaasunik: <ul style="list-style-type: none"> - Mumittakkat, aallaqqaateqatigiiaat, naggateqatigiiaat, naqinneqatigiiaat, taaneqatigiit nipinik oqaatsip aallaqqaataaniitunik iluaniitunik naggataaniittunillu nipitallit, oqaatsit isumaqatigiit, oqaatsit akerleriit, titartakkallu oqaasertallit il.il. • Maluginiaruk atuartut sammisimasanut paasinninnerat ilikkagaqarsimanerallu sumut killinnersoq. Atuartut tamaasa unaminartitaqartinniarlugit suliaasanik nalunarsiar-tuaartitsineq atortaruk. 	<p>Oqaatsinik pinnguaatit, Jørgen Frost & Annette Lønne-gaard. Atuakkiorfik Ilinniuisiorfik, 1999 Takuss Utiss, Ruth B. Nielsen & Augusta B Bethelsen. Atuakkiorfik Ilinniuisiorfik Naggateqatigiiaat (rim og remser), Hans Anton Lyng. AKKI 2. klassinut, Biggi Nielsen & Lisa Korneliussen. Artikulationsplancher, Biggi Nielsen & Lisa Korneliussen 39 bogstavkort, Biggi Nielsen & Lisa Korneliussen AKKI Pinnguaatit, Biggi Nielsen & Lisa Korneliussen Bunko, Pilersuiffik Assit assigiinngitsut (plakat, plancher, atuagassiat, ussassaarutit il.il.) Atuffarissaatit AKKI 2. klassinut atuagartaa, Biggi Nielsen & Lise Korne-liussen AKKI 3 atuagartaa, Helene Berthelsen & Hans Ole Møller AKKI pinnguaatit, Biggi Nielsen & Lise Korneliussen Bunko, Pilersuiffik Aappersarissat, Hans Møller Erinarsuutit, Atuakkiorfik 1987</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • nammineq allataminni oqaatsit ator-neqakulanerit oqaatigineqarnerattut allassinnaassagaat • naqinnerit mikisut aamma angisuut taakkualu atuuffii paasisimassagaat • oqaatsit oqaatsinik ataasiakkaanik aamma oqaaseqati-giinnik sannaqarne-rat ilisimasaqarfi-gissagaat, oqaatsillu suuneri ilisimassa-gaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Allattarfissuarmut oqaaseqatigiinnik naatsunik allagit. Naqinnerit ilaat minittakkit inissalersor-lugilli, atuartut naqinnernik amigaataasunik ikkussuisinneqassapput. Oqaaseqatigiikkuutaarlugit suliarisigit. Suliaq ataatsimoorullugu atuaqatigiinni holdiniluunniit ingerlanneqassaaq, atuartul-lu ilisimatinneqassapput oqaaseqatigiit iluarsarneqarsinnaanerinik. • Allalluni atuartitsinerni tamaginni naqinnerit annerit minnerillu sumut atorneqarnissaat nalin-ginnartut sammeneqartuassapput. • Atuartut namminneq allaaserisaat tunngavitillugit ilamik allaaserisaannik kukkunersuutinne-qassapput. Oqaatsit kukkuneqarsorisatik ataasigut qalipaatilimmik titartussavaat. Atuartup al-laaserisani kukkunersuugaq tiguguniuk naqqissussavaa oqaatsillu iluarsissutissatut siunnersuu-tini naqqitassami qulaasigut allattussallugit. Allannerni kukkukulaneqartut allattaaveeqqamut eqqortumik allattorneqassapput. Allattaaveeqqami oqaatsit allattorsimasat atuaqammut ima-luunniit atuaqatinut kukkunaveersaartiitsinermi atorneqarsinnaapput. • Taallaq imaluunniit taalluartaagassiaq atuartut ilisimalluagaat kukkunilersoruk. Taallaq taalluar-taagassarluunniit atuartunut atuffassissutigiuk siullermik eqqortumik tullianilu kukkunilimmik taamaalioreeruillu allatanngorlugit atuartunut agguaatikkit. Atuartut suleqatigiiaartillugit atuar-tikkit kuukunersuuisillugillu taamaalioreerunillu kukkunersuikkatik ilaminnut saqqummiutissa-vaat. <p>Atuartut marlukkaarlutik klassip iluani ingerlaassapput sunerlutillu oqaatigisarlugu. Iliuutsitik, soorlu nikuittaarlutik, pisullutik, aqupillutik, ingillutik, kiinarsorlutik – taasaqattaassavaat. Siul-liup sunini taappagu aappaata kinaassusersiutit aappaat atorlugu oqaatigineqartoq taassavaa ("uanga" "illit"-nngorlugu), marluullutik kinaassusersiutit pingajuat ("una") atorlugu oqaatigi-simasatik oqaatigeeqqissavaat. Ilinniartitsisup nassuiaatigissavaa "qanoq iliorneq" oqaaseqati-giinni amerlanertigut "oqaluutaasarmat". Pappialarsuaq "Oqaluutit"-nik qulequtsigaq, titartak-kanik aviisinilluunniit qiortakkanik oqaluutinik imalinnik ataasigullu allannilinnik atuartunit immersorneqassaaq.</p> <p>Pappialarsuup sanianut alla nivinngarneqassaaq "Taggisit"-nik qulequtalik. Pigisat sulluunniit oqaatsimut iliuseqarpaluttumut "iliortuusinnaasut" "oqaluutinullu" atatinneqarsinnaasut titar-tarlugit qiortarlugilluunniit ataatigullu oqaasertalersorlugit nipitissorneqassapput.</p> <p>Kingorna pappialarsuarmut "Taggisit"-nit taaseriarluni malitsigitillugu "Oqaluutit"-nit taasiso-qartassaaq. Oqaaseqatigiinni kinaassusersiutit eqqunngippata eqqortumut iluarsineqartassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oqaaseqatigiit allatat naatsut atorlugit oqaluutit taggisillu immikkoortinniarneri sungiusartinne-qassapput kingornagullu taakkua – ataasersiutikkut qasseersiutikkut, kinaassusersiutikkullu il.il. allanngorartarnerinik ilinniartitsisoqassaaq.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<p>Oqaatsinik sammisaqarnermi atuartut pisariaqartippaat malit-tarisassat marluk imaluunniit pingasut taamaallaat ataatsik-kut sammissallugit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut marlukkaartillugit oqaaseqatigiit allatat iluarsis-asartaannik iluarsaassisikkit. Atuaqatinut seqersittagaq ima-luunniit alla atorlugu iluarsisariaqartutut isumaqatigiissuti-gisimasaannik nassuiaasikkit. Makkua maluginiakkit: <ul style="list-style-type: none"> - ilikkarsimasatik atorpaat? - assersuusiorpat? - nassuiaanerat paasinarpa? - iluarsiiissutaat eqqorpat? • Atuartut allaaserisatik/suliatik arlallit misissuataarlisigit. Atuartut ataasiakkaat anguniagassaliortikkit. Ikiukkit ilaa-tigut oqaatsit makkua atorlugit: <ul style="list-style-type: none"> - allakkaangama imatut periuseqarlunga nuannarineruara: _____. - pikkorinnerulerfigerusutara ataaseq unaavoq _____ - pitsannortikkusutakka marluk ukuupput _____ - pitsannortikkusutakka pitsannorsimanersut paasinarsis-saaq ima sulereeruma _____. • Atuartut oqalunnerminni allannerminnilu oqaaseqatigiilia-minni oqaluutinik taggisinillu eqqortumik atuinersut malu-giniarneqartuassaaq. 	<p>Allattaaviit Qarasaasiaq Bogstavbrikker Naqiterivik (Trykkeri)</p>

*Kalaallisut atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit*

C: Tapiliussaq

Tapiliusseq C1 – Allannermik ilinniartitsineq

(Tapiliussassaq suliarineqarami kingusinnerusukkut nassiusuunneqassaaq)

Tapiliusseq C2 – Atuartunut kallaallisut ilitsoqqussaralugu oqaasiliunngitsunut kallaallisut atuartitsineq

(Tapiliussassaq suliarineqarami kingusinnerusukkut nassiussuunneqassaaq)

Tapiliusseq C3 – Minnerni atuartitsissutissat akimorlugit kalaallisut atuartitsineq

Atuartitsissutissat akimorlugit ilinniartitsinissamut siunnersuummi *kalaallisut* atuartitsineq atuartitsissutissani atuartitsissutissanilu qanitariissuni ukunani ilikkagassatut anguniagassanik taperneqarsimapput:

Matematik

Inuttut inerikkiartorneq

Pilersitsineq (ilusilersuineq, erinarsorneq, timersorneq)

Inuiaqatigiilerineq

Upperisalerineq aammalu eqqarsaqqissaarneq

Qulequtaq: *Atuarfipput*

Siunertaq:

- atuartut atuartinneqarnerminni atuartitsissutissani atuartitsissutissanilu qanitariissuni assigiinngitsuni ilisimariikkaminnik piginnaasaminnillu ineriartortitsinissaminnut pigiliussinissaminnullu periarfissinneqassasut,
- atuartut suleriaatsinik assigiinngitsunik tassuuna pigiliussissasut,
- atuartut takorluugaqarsinnaalissasut, anguniagaq aalajangereerlugu suliassanik ingerlatsisinnaalissasut kiisalu ilikkariartornermikkut inissisimanertik tunngavigalugu suliassiissutigineqartunik suliarinnissinnaalissasut,
- atuartut suliaminnik taakkununggalu atasunik naliliinernik saqqummiussisinnaalissasut,
- atuartut ingerlaqqinnissaminnut siunnersuutinik saqqummiissinnaalissasut aamma
- atuartut inaarutaasunik nalilersuisinnaalissasut.

Aalajangersimasumik anguniagaqarluni suliap ingerlanissaa nassuiaataalu:

Qulequtaq	Siunertaq	Suliat	Aaqqissuus-sineq	Atortus-sat	Pilersitat	Ilikkakat pilsarsiat
Suliap ingerlangani killiffiit	Ilinniartitsisumiit apequtit ammasut aallarnisaatillu	Ilinniartitsisoq aamma/imlt. atuartut sulerissappat?	Sulinerup aaqqissuunne- ra: Klassi ataatsimut, suleqatigiikkaarluni namminersorluni-luunniit?	Atortus-sat qulequttamut tunngasut tamarmik	Qulequttamik sammi-saqarnermi naammassisat tigussasut	Ilikkagassatut anguniagassat suut uani anguneqarpat?

Ilikkagassatut anguniagassat atorineqartut:

Kalaallisut atuartitsinermi:

Attaveqatigiittarnermiit:

- oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi saqqummiussisarnenilu oqaatiginiakkaminnik oqaatiginnissinnaassasut oqaatsinillu atuisinnaassasut,
- oqaluttuarlutik, pisuusaartitsillutik, taalliorlutik, isiginnaagassiorlutik, erinarsorlutik nipilersuutillu atorlugit akuttoqatigiissaaralutik oqaatiginiakkaminnik saqqummiussisinnaassasut,
- tusarnaarluaarsinnaassasut malitsigisaanillu paasissutissanik apersuisinnaassasut, allat alla-taannik tusarnaarsinnaassasut oqaloqatigiissuteqarsinnaassasullu.

Paasissutissarsiortarnermiit

- atuakkanik atorniartarfimmik atuisinnaassasut atuakkanillu ujarlernerminni ikiortissinnaassasut

Iluarsartuussamik oqaatsinik suliaqarnermiit oqaatsinillu pigiliussiniarnermiit

- naqinnerit nipaap, ilusaat atii atuuffiilu paasisimassagaat,
- oqaatsit oqaatsinik ataasiakkaanik aamma oqaaseqatigiinnik sannaqarnerat ilisimasaqarfigisagaat, oqaatsillu suuneri ilisimassagaat.

Matematikimit:

Geometriimit:

- takissutsinik initussutsinillu ajornaannerusunik uuttortaasinnaassasut,
- piviusunik annikitsunik assiliillutik titartaasinnaassasut.

Matematikkip atuuffiisa samminerinit

- amerlassutsit, ilutsit, angissutsit pissutsillu allat najoqqutaralugit atortunik katersisinnaallutillu iluarsartuussisinnaassasut.

Inuttut inerikkiartornermiit:

Imminut naleqassutsimiit

- ikinngutigiinnerup naleqassusaanik paasinnissinnaassasut,

Suleqatigiissinnaanermi attaveqatigiissinnaanermilu:

- eqimattani minnerusuni suleqatigiissinnaaneq ilikkarsimassagaat sulinermilu namminneq peqataanissaq ilisimaarissagaat allallu inissaqartinnissaat eqqumaffigilersimassagaat,
- klassimi atuaqatigisat ilinniartitsisorisallu suleqatigalugit imminut qanoq pissuseqarfeqatigiinnissaminnik isumaqatigiissusiorsimassasut, tassanilu qinngasaarinermut uumisaariner-mullu maleruagassiorsimassasut klassimi suleqatigiinnermi ataatsimoornermilu ajornartorsiuteqartoqalerpat.

Sumiiffinni qinigassiissutiniit:

Ilusilersuinermit, erinarsornermiit timersornermiillu.

Tulliuttut ilinniartitsissutissatut anguniagassamit tigusaapput:

- atuartut atuartitsissutit susassa qarfiini sisamani, makkunani: assassorneq ilusilersuinerlu, eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq, timersorneq silamiinnerlu kiisalu nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu - paasisaqarfigisagaat tamatigoortumillu piginnaasaqarfigilissaagaat.

Inuiaqatigiilerinermit:

Inuiaqatigiilerinermit

- inuiaqatigiit kulturillu pillugit ilisimalikkatik misigisatillu oqaluttariarsornikkut saqqummiussinnaallugillu eqqarsaatigilluakkamik ersersitsinikkut oqaluttuarisinnaassagaat, soorlu assersuutitik takussutissiornikkut, nipititikkanik katitikkanilluunniit assilialiornikkut, ilaagassiornikkut isiginnaartitsissuteeraliornikkut, il.il.

Naalakkersuinikkut inatsiseqarnikkut eqqartuussiveqarnikkullu aaqqissuussaanagerisa sammeneranit

- atuarfimmi najukkamilu pisussaaffitik piginnaatitaaffitillu ilisimassagaat.

Upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu:

Allanik upperisarsiornernik inuunermillu paasinnittaaseqarnerup samminerinit

- aallarnisaataasumik upperisani allani inummik inuunermillu isiginnittaatsit kiisalu inuunermik paasinnittaatsit allat ilisimasaqarfigissagaat,
- ajortut ajunngitsullu immikkoortissinnaanissaasa piginnaasaqarfiginissaat ineriartorteqqissagaat,
- ”uanga” ”illillu” assigiinngissutaannik, kiisalu nammineq allallu kissaataasa pisariaqartitaasalu assigiinngissutaannik ilisimaarinninnertik ineriartortissimassagaat.

Atuartitsinerup ingerlarnga uani takuneqarsinnaavoq: ”Ilinniartitsisumiit ilinniartitsisumut”, kopimappe-mi uaniittoq: *Atuarfipput 1.-3. klassini oqaatsinik ilinniartitsineq, Pilersuiffik 1997.*

Atuartitsissutitut periuseq ”storyline” atorneqarpoq.

Atuartitsinerup ingerlanneqarnerani ullut tamaasa atuarneq allannerlu sammeneqartarsinnaapput naqinnernik ilinniarneq oqaasilerinerlu ilanngullugit.